

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2019

1 Úvod

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „správa“) sa vypracúva s cieľom informovania a podpory rozhodovania vlády Slovenskej republiky o bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

Zohľadňujúc bezpečnostnú politiku a bezpečnostný systém SR správa poukazuje na stav bezpečnostného prostredia v jednotlivých oblastiach spolu s hrozbami ovplyvňujúcimi bezpečnosť štátu v roku 2019 a ich predpokladaný vývoj.

Informuje o zachovaní bezpečnosti SR prostredníctvom prijatých politík v hodnotenom roku a o prípadných obmedzeniach v jednotlivých oblastiach zachovávaní bezpečnosti SR vrátane pripravenosti jednotlivých zložiek bezpečnostného systému SR na plnenie úloh. Zároveň správa obsahuje návrhy opatrení na zachovanie bezpečnosti SR, ktoré je vzhľadom na identifikované hrozby potrebné prijať do ďalšieho obdobia.

Na úvod správa vyhodnocuje plnenie opatrení uložených v predchádzajúcich správach.

Plnenie opatrení zo *Správy o bezpečnosti SR za rok 2017*:

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Konceptie bezpečnostného systému SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo obrany SR a Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: 31. 12. 2019

Medzirezortná pracovná skupina na vypracovanie Konceptie bezpečnostného systému SR bola kreovaná z delegovaných zástupcov Ministerstva vnútra SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstva obrany SR a Ministerstva hospodárstva SR. Medzirezortná pracovná skupina zahájila svoju činnosť na rokovaní 26. marca 2019, na ktorom schválila Harmonogram prípravy a vypracovania Konceptie bezpečnostného systému SR. Členovia pracovnej skupiny v súlade s harmonogramom predložili návrhy štruktúr bezpečnostného systému, avšak návrhy boli zásadne odlišné a k ich zjednoteniu je potrebné prijať politické rozhodnutie na úrovni štatutárov. Z uvedeného dôvodu 12. decembra 2019 listom ministerky vnútra SR bol požiadaný predseda vlády SR o posun termínu plnenia predmetnej úlohy do 31. 12. 2020 a predseda vlády SR s predloženou žiadosťou o posun termínu vyslovil súhlas.

Opatrenie sa priebežne plní.

Opatrenie č. 2:

Realizovať projekt špecializovaného vzdelávania v oblasti Integrovaného záchranného systému pri prijíme tiesňových volaní na linku tiesňového volania 112.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2019

Realizácia projektu špecializovaného vzdelávania v oblasti Integrovaného záchranného systému pri prijíme tiesňových volaní na číslo tiesňového volania 112 sa priebežne plní prípravou školiaceho strediska pre operátorov koordinačných stredísk Integrovaného záchranného systému a operačných dôstojníkov operačných stredísk. Realizovala sa prestavba priestorov Akadémie Policajného zboru, ktoré boli určené ako školiace stredisko pre potreby Integrovaného záchranného systému. Akadémiou Policajného zboru v Bratislave bol vypracovaný „Projekt vzdelávania v oblasti Integrovaného záchranného systému“ a následne sa prikróčí k samotnému vzdelávaniu personálu podieľajúceho sa na prijíme a spracovaní hovorov na číslo tiesňového volania 112.

Opatrenie sa priebežne plní.

Plnenie opatrení zo *Správy o bezpečnosti SR za rok 2018:*

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Stratégie ochrany pred útokmi bezpilotných prostriedkov v oblasti kritickej infraštruktúry, ochrany súkromia, neoprávneného monitorovania objektov štátneho záujmu, ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, nedovoleného prekročenia štátnej hranice alebo narušenia bezletových zón na území SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo dopravy a výstavby SR a Ministerstvo spravodlivosti SR

Termín: do 31. 12. 2020

V uplynulom roku sa členovia Národnej expertnej skupiny na riešenie problematiky v oblasti bezpilotných prostriedkov medzirezortného Expertného koordinačného orgánu pre boj so zločinnosťou stretli dvakrát (jún a november 2019). Cieľom týchto stretnutí bolo identifikovať čo najširšie spektrum konkrétnych právnych, teoretických a aplikačných problémov súvisiacich s prevádzkou a používaním civilných i štátnych bezpilotných lietadiel a navrhnúť konkrétne opatrenia, ktoré budú potrebné v tejto súvislosti realizovať. Vychádzajúc z ďalších skutočností zistených v rámci diskusií členov expertnej skupiny, boli identifikované aj iné problémy, vrátane návrhov riešení a postupov na zavedenie účinnej ochrany pred bezpilotnými prostriedkami, ktoré budú zapracované do návrhu stratégie. Okrem uvedeného bola na plnenie predmetnej úlohy koncom roka 2019 zriadená menšia pracovná skupina pozostávajúca zo zástupcov ministerstiev zodpovedných za plnenie úlohy B.1 z uznesenia vlády SR č. 434 z 11. septembra 2019, s cieľom lepšej koordinácie a efektívnejšej výmeny informácií pri vypracovaní stratégie.

Opatrenie sa priebežne plní.

Opatrenie č. 2:

Vypracovať analýzu vzdelávania a prípravy v oblasti civilnej ochrany a krízového plánovania na úrovni štátnej správy, samosprávy a v rámci jednotiek na plnenie úloh civilnej ochrany obyvateľstva.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: do 31. 12. 2020

Od prijatia opatrenia v predchádzajúcej správe bol určený zodpovedný koordinátor riešenia opatrenia za Ministerstvo vnútra SR. Následne bol stanovený predpokladaný rozsah analýzy, okruh spolupracujúcich subjektov a určený postup pre úvodnú fázu tvorby analýzy. V závere roka 2019 bolo do návrhu Plánu práce Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky na rok 2020 navrhnuté predložiť materiál na rokovanie Bezpečnostnej rady SR.

Opatrenie sa priebežne plní.

Opatrenie č. 3:

Vypracovať a predložiť na rokovanie Bezpečnostnej rady SR návrh Metodiky na vypracúvanie správy o bezpečnosti SR.

Zodpovedá: Úrad vlády SR

Termín: do 31. 1. 2020

Vzhľadom na vývoj bezpečnostného prostredia, bezpečnostnej politiky, resp. bezpečnostného systému SR, ako aj získané skúsenosti s vypracúvaním správy o bezpečnosti SR v minulých rokoch, bol v gescii riaditeľa Kancelárie Bezpečnostnej rady SR Úradu vlády SR a v medzirezortnej spolupráci vypracovaný návrh Metodiky vypracúvania správy o bezpečnosti SR, ktorý bol schválený uznesením Bezpečnostnej rady SR č. 679 zo dňa 4. decembra 2019.

Opatrenie bolo splnené.

2 Charakteristika bezpečnostného prostredia

2.1 SR v širšom bezpečnostnom prostredí

V roku 2019 nebola zaznamenaná zásadná zmena charakteru a dynamiky vývoja v bezpečnostnom prostredí SR. Spektrum identifikovaných bezpečnostných hrozieb sa nezmenilo.

Vonkajšie bezpečnostné prostredie charakterizovalo pretrvávajúce geopolitické napätie, ktoré malo vplyv aj na ostatné medzinárodné vzťahy. Turbulentný a málo predvídateľný vývoj na medzinárodnej scéne bol sprevádzaný oslabovaním multilaterálneho systému, osobitne Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „OBSE“) s oslabenými schopnosťami zachovať medzinárodný mier, zaručiť kolektívnu bezpečnosť svojich členov a dodržiavanie medzinárodného práva. Výzvy pre Severoatlantickú alianciu (ďalej len „NATO“) a Európsku úniu (ďalej len „EÚ“) prichádzali v roku 2019 zo všetkých strategických smerov vrátane Ruskej federácie, sprevádzané vzostupom asertívnejšej Číny, islamským terorizmom a hybridnými operáciami. Kľúčovým nástrojom naplňania bezpečnostných záujmov SR naďalej zostávajú silné transatlantické vzťahy. Napriek názorovým rozdielom v niektorých zahranično-politických oblastiach tieto nemali zásadný vplyv na spojenie úsilia o kolektívnu obranu NATO, kde dochádza k zvýšeniu angažovanosti Spojených štátov amerických (ďalej len „USA“) na posilňovaní európskej bezpečnosti.

Hlavnou výzvou v susedskej politike SR zostáva aj v roku 2019 pretrvávajúci ozbrojený konflikt na východe Ukrajiny. Pôsobenie nacionalistických radikálov a prítomnosť veľkého množstva nelegálnych ručných a ľahkých zbraní medzi obyvateľstvom naďalej vyvolávali obavy z presahu niektorých bezpečnostných problémov Ukrajiny na územie SR či už v podobe zvýšeného migračného tlaku alebo zvýšenej kriminality. V roku 2019 však situácia na Ukrajine nemala priame implikácie na bezpečnosť SR.

Vzťahy EÚ a NATO s Ruskou federáciou po nelegálnom pričlenení časti územia Ukrajiny k Ruskej federácii sú naďalej zhoršené, vzájomne boli uplatnené ďalšie sankčné opatrenia. Vojenský potenciál a aktivity Ruskej federácie v blízkosti členských štátov EÚ a NATO narástli, v dôsledku čoho bolo vojensky posilnené východné krídlo NATO.

Situácia na západnom Balkáne má priamy vplyv na stabilitu, bezpečnosť a prosperitu strednej Európy. Tento región stále nie je dostatočne stabilizovaný napriek pokračujúcemu medzinárodnému úsiliu a poskytovanej podpore. Vo viacerých krajinách reformy nenapredujú dostatočne, pretrvávajú nacionalizmus, ekonomické problémy a korupcia, ako aj škodlivé pôsobenie vonkajších aktérov usilujúcich sa o získanie či presadenie svojho vplyvu.

Zahranícopolitická orientácia SR a jej členstvo v EÚ a NATO čelili dezinformačným kampaniam pôsobiacim v prospech Ruskej federácie, v ktorých sú obidve organizácie označované za strategických geopolitických rivalov Ruska.

V roku 2019 okrem Ruskej federácie vyvíjala vplyvové aktivity aj Čína, ktorá pokračovala v úsilí o zvýšenie vlastnej dôveryhodnosti ako hospodárskeho partnera a v posilňovaní svojho vplyvu najmä vytváraním väzieb v kľúčových štátnych inštitúciách. SR bola záujmová krajina pre čínske spravodajské služby, ktorých záujem bol zameraný najmä na obranný priemysel a informačné technológie. Osobitným problémom zostávala snaha čínskych subjektov získať prístup do sektorov, ktoré sú zdrojmi informácií využiteľných pre ďalší hospodársky a vedecko-technický rozvoj Číny.

V blízkom susedstve EÚ pokračovali regionálne konflikty, pretrvávajú politická nestabilita, poskytovanie útočiska teroristickým a/alebo extrémistickým skupinám, vrátane kriminálnych, s rizikom spustenia špirály násillia a zlyhania inštitúcií verejnej moci s negatívnym následkom rastu nelegálnej migrácie, organizovaného zločinu, extrémizmu a porušovania ľudských práv. Hlavnými výzvami zostávajú ozbrojené konflikty

a nebezpečenstvo terorizmu v Sýrii, Iraku, Líbyi, Jemene a Afganistane, divergencia pohľadov na blízkovýchodný mierový proces, ako aj budúcnosť vzťahov s Iránom a slabý pokrok pri denuklearizácii Kórejskej ľudovodemokratickej republiky (ďalej len „KĽDR“).

Bezpečnosť európskeho kontinentu bola ovplyvňovaná aj fenoménom návratov zahraničných teroristických bojovníkov európskeho pôvodu a ich rodinných príslušníkov, ktorí boli zadržávaní vo väzenských zariadeniach, resp. v záchytných táboroch v Sýrii a v Turecku. V mnohých prípadoch išlo o zradikalizované osoby, u ktorých je značné riziko, že aj po návrate do domovského štátu budú konať pod vplyvom džihádistickej ideológie. Riziko aj do budúcnosti predstavuje ich aktivita smerom k radikalizácii osôb v ich okolí, nadobudnuté skúsenosti a zručnosti v bojoch v zóne džihádu a získaná kontaktná báza na radikálnych islamistov.

Osobitný prvok potenciálnej nestability predstavovali domáce extrémistické organizácie a nárast popularity proti-európskych politických prúdov v štátoch EÚ vytvárajúcich riziko straty dôvery v EÚ a ich inštitúcie. Jednoznačne rastúcu tendenciu mali v roku 2019 kybernetické útoky a hybridné operácie cielené na podlomenie dôvery v demokratické inštitúcie a bezpečnosť infraštruktúry štátu.

Pokračovala erózia systému kontroly zbrojenia, čoho najvýraznejším prejavom boli porušovanie a zánik *Zmluvy o likvidácii rakiet stredného a kratšieho doletu* uzavretej medzi USA a Zväzom sovietskych socialistických republík. Pretrvávala neistota o budúcnosti americko-ruskej *Zmluvy o znižovaní strategických útočných zbraní* s rizikom zintenzívnenia zbrojenia v budúcnosti. Pokračoval rozvoj aj širšie využívanie nových technológií (napr. autonómne prostriedky, umelá inteligencia), ktoré sú postupne transformované aj do vojenstva. Súčasťou súperenia štátov a ich konfliktov boli aj operácie v kybernetickom priestore. V roku 2019 vývoj vzťahov Ruskej federácie a USA zaznamenal zvyšovanie napätia, preto bude dôležité dôsledne sledovať dodržiavanie medzinárodných zmluvných záväzkov najmä *Zmluvy o otvorenom nebi*.

Oblasťou zvýšeného súperenia a konfrontácie sa stali vzdušný priestor, ako aj vesmír, medzinárodné vody a kybernetický priestor, ktorý sprevádza exponenciálna technologická zmena (*AI- umelá inteligencia, 5G siete*) s potenciálom získania strategickú výhodu, resp. narušujúceho účinku, osobitne v prípade závislosti na vybraných digitálnych technológiách a telekomunikačnej infraštruktúre. Dôsledky klimatických zmien vplyvajúce na potravinovú bezpečnosť, energetickú bezpečnosť, infraštruktúru, udržateľný rozvoj štátov spolu s chudobou, epidémiami, etnickými konfliktmi predstavujú aj v roku 2019 hrozby, ktoré sa nedajú uspokojivo vyriešiť bez medzinárodnej spolupráce.

V najbližšom období možno očakávať, že vývoj bezpečnostného prostredia bude naďalej určovaný nárastom geopolitického súperenia a napätia. Komplexnosť bezpečnostných hrozieb a výziev v rôznych geografických oblastiach bude rozširovať možnosti medzištátnej konfrontácie, ale aj spolupráce pri potláčaní hrozieb.

Množstvo medzištátnych a vnútroštátnych konfliktov zostane na rovnakej úrovni, alebo mierne vzrastie vplyvom klimatickej zmeny, nerovnosti a chudoby, nárastu počtu mládeže bez ekonomickej perspektívy, šírenia ľahkých a ručných zbraní. Strategickým záujmom EÚ budú naďalej a čoraz viac oblasti východného partnerstva, Stredozemného mora, Maghrebu, subsaharskej Afriky a Arktídy.

Bezpečnostné incidenty s teroristickým pozadím, ku ktorým došlo v rámci geografického priestoru EÚ v roku 2019, nemali priamy súvis so SR, ale mali vplyv na posudzovanie príslušného stupňa teroristického ohrozenia na území SR kompetentnými bezpečnostnými zložkami SR. Terorizmus vzhľadom na globálny charakter bude aj naďalej vplyvať na bezpečnosť v rámci EÚ a za jej hranicami.

Potenciál bezpečnostnej hrozby s dopadom na spoločenský poriadok a fungovanie štátu môže predstavovať aj vznik epidémie najmä s ohľadom na nepredvídateľnosť jej vzniku a následné rýchle šírenie vďaka rozmachu cestovania. Varovné signály o vzniku novej

pandémie v decembri 2019 v čínskom Wu-chane zostali vo svete bez náležitej odozvy. Dosah na bezpečnosť SR môže mať jej neočakávané zanesenie na územie SR. Dôležitá bude pripravenosť SR na vznik takejto udalosti a priebežné prijímanie okamžitých opatrení na ochranu občanov a záujmov SR ako na území SR, tak aj v zahraničí, najmä v postihnutých krajinách.

Klimatické zmeny, prechod na tzv. „zelené technológie“ alebo pokles cien v dôsledku nízkeho dopytu môžu v štátoch závislých na produkcii a exporte energonosičov vyvolať značný výpadok rozpočtových príjmov spojených s následným sociálnym napätím.

2.2 Ústavné zriadenie, verejný poriadok, bezpečnosť osôb a majetku

Medzi hrozby ovplyvňujúce zachovanie ústavného zriadenia, verejného poriadku a bezpečnosti občana a štátu naďalej patrila potenciálna hrozba **teroristických útokov**. V spojitosti s ďalšími relevantnými faktormi (napr. organizovanie významných podujatí svetového významu v oblasti športu, kultúry, či spoločenského života na území SR) bola odôvodnená potreba ponechať zvýšený 2. stupeň teroristického ohrozenia na území SR v platnosti po celý rok 2019. V hodnotenom období na rozdiel od niektorých členských štátov EÚ na území SR nedošlo k žiadnym bezpečnostným incidentom s teroristickým pozadím a bezpečnostná situácia v SR bola stabilná.

V oblasti **extrémizmu** bola zaznamenaná zvýšená citlivosť a vnímavosť verejnosti, čo sa prejavilo väčším počtom podnetov k rôznym prejavom správania, ktoré boli považované za extrémistické.

V roku 2019 aktivity predstaviteľov slovenskej **pravicovo-extrémistickej** (ďalej len „PEX“) a rovnako **aj ľavicovo-extrémistickej** (ďalej len „LEX“) scény nepredstavovali priame ohrozenie ústavného zriadenia a vnútorného poriadku SR.

Primárnym cieľom predstaviteľov slovenských PEX subjektov bola snaha o posilnenie ich politického a spoločenského vplyvu, čo ovplyvňovalo aj ich verejné aktivity, v ktorých sa vyhýbali prezentovaniu zjavných prejavov sympatií k hnutiam potláčajúcim práva a slobody občanov ako aj otvoreného násillia. Využívali verejné zhromaždenia, ako aj sociálne siete a spriaznené internetové stránky či tzv. alternatívne médiá. Zameriavali sa na kritiku vlády SR, spochybňovanie členstva SR v euroatlantických štruktúrach a na protirómske a protiimigračné heslá. V roku 2019 bola zaznamenaná účasť ich fanúšikov na futbalových štadiónoch pri zápasoch domácej najvyššej ligy a pri európskych klubových súťažiach. Ich aktivity predstavovali skôr lokálne porušovanie verejného poriadku a z celkového hľadiska išlo o jav prinášajúci marginálne bezpečnostné riziká na území SR.

Predstavitelia neregistrovanej polovojenskej organizácie Slovenskí Branci pokračovali v organizovaní bojových výcvikov vlastných členov a v náboře nových členov. Prostredníctvom občianskeho združenia Naša vlasť je budúcnosť, vedúci predstavitelia Slovenských Brancov prezentovali na sociálnej sieti Facebook názory k obdobným politickým a spoločenským témam, aké majú v agende predstaviteľa PEX scény.

V hodnotenom roku na slovenskej LEX scéne nedošlo k výraznejším zmenám oproti roku 2018. V spoločnosti prívrženci tejto ideológie predstavujú málopočetnú a názorovo roztrieštenú komunitu, ktorá popri tradičnej kritike voči predstaviteľom slovenskej PEX scény prejavovala najvýraznejší záujem o problematiku ochrany životného prostredia, klimatické zmeny, v podmienkach SR najmä boj proti ťažbe a spaľovaniu hnedého uhlia. V súvislosti s tým boli zvýšené aktivity slovenských LEX pri nadväzovaní kontaktov so zahraničnými subjektmi organizujúcimi rôzne formy občianskej neposlušnosti či verejného odporu. Aktívne sa zapájali do svetovej ekologickej kampane „Fridays for Future“, v rámci ktorej sa uskutočnili verejné občianske protesty pod názvom „KLIMAŠTRAJK“ v niekoľkých slovenských mestách s podporou širšej verejnosti najmä mládeže s pokojným priebehom.

V roku 2019 pokračoval trend celkového poklesu počtu **nelegálnych migrantov** a utečencov prichádzajúcich do členských štátov EÚ hlavnými migračnými trasami. Zvýšený nápor nelegálnych migrantov a utečencov najmä na migračnej trase cez východné Stredomorie v roku 2019 ovplyvnil nárast nelegálnej migrácie cez západobalkánsku trasu a následne sa premietol i do nárastu počtu nelegálnych migrantov zadržaných počas tranzitnej migrácie územím SR. Naďalej pretrvával záujem niektorých osôb z rizikových krajín o zneužitie legálnych spôsobov vstupu na územie SR. Tieto osoby sa snažili legalizovať pobyt napríklad účelovým zakladaním obchodných spoločností s cieľom získať povolenie na prechodný pobyt v SR, ktoré by im umožňovalo legálnym spôsobom vstupovať na územie iného štátu v rámci EÚ, tzv. účelovými manželstvami, žiadosťami o získanie pobytu v SR za účelom zlúčenia rodiny alebo za účelom štúdia. Činnosť organizovaných prevádzачských skupín na slovensko-ukrajinskej štátnej hranici v roku 2019 bola zameraná, okrem prevádzania cudzích štátnych príslušníkov, najmä na pašovanie cigariet a omamných látok.

Nelegálna migrácia medziročne klesla o 22,3 % (z 2 817 osôb na 2 190 osôb). V kategóriách nelegálnej migrácie tvoril neoprávnený pobyt 90,3 % podiel, zvyšných 9,7 % predstavovala kategória neoprávnené prekročenie štátnej hranice. V rámci nelegálnej migrácie boli najpočetnejšie zastúpení občania Ukrajiny. Bližšie informácie o nelegálnej migrácii v roku 2019 je možné nájsť na webovom sídle Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“).

V roku 2019 bolo na území SR podaných 232 žiadostí o **udelenie azylu**, čo je oproti roku 2018 (178 žiadostí) nárast o 29 %, najmä z Afganistanu, Iránu a Arménska. Možno konštatovať, že počet osôb žiadajúcich o udelenie azylu na území SR bol aj v roku 2019, oproti susedným štátom SR, naďalej nízky.

V roku 2019 bol na území SR zaznamenaný **pokles trestnej činnosti**. Celkovo bolo evidovaných **58 829 trestných činov** (o 2 563 trestných činov menej ako v roku 2018). Výška celkových škôd, ktoré boli spôsobené trestnou činnosťou, vzrástla v porovnaní s predchádzajúcim obdobím, čo bolo ovplyvnené predovšetkým prípadmi daňovej trestnej činnosti.

Novovzniknuté **organizované skupiny** páchali najmä hospodársku, majetkovú a drogovú trestnú činnosť, pričom násilná trestná činnosť bola páchaná podporne. V roku 2019 bolo zaznamenané zapojenie cudzojazyčných organizovaných skupín, pochádzajúcich predovšetkým z krajín bývalého Sovietskeho zväzu do trestnej činnosti nelegálneho obchodovania so zbraňami na území SR.

V rámci **hospodárskej kriminality** išlo v roku 2019 najmä o daňové a subvenčné podvody, machinácie vo verejných obstarávaníach, predražené dodávky pre štát a obce, pašovanie a colné podvody, nelegálnu výrobu a obchodovanie s vysoko zdaniteľnými tovarmi, korupciu pri vydávaní rôznych povolení a legalizáciu príjmov z trestnej činnosti.

V oblasti **ekonomickej kriminality** bola SR v roku 2019 najviac ohrozená používaním internetu (tzv. darknetu) na páchanie trestnej činnosti a umiestňovaním prostriedkov pochádzajúcich z trestnej činnosti do legálneho ekonomického prostredia SR. Na úseku ochrany meny boli zaznamenané nové prípady, v ktorých si páchatelia prostredníctvom internetovej stránky Ali Express objednávali napodobeniny bankoviek (filmových rekvizít) tzv. „*movie money*“ (filmové peniaze), ktoré sa následne pokúšali uvádzať do obehu ako pravé bankovky (zadržaných 247 kusov takýchto napodobenín bankoviek).

Z dostupných a zozbieraných informácií za rok 2019 vyplýva, že SR už nie je len krajinou pôvodu, resp. zdrojovou krajinou obetí **obchodovania s ľuďmi**, ktorých počet oproti roku 2018 zaznamenal nárast, ale už druhý rok je evidovaný nárast identifikovaných obetí, občanov SR vykorisťovaných na území SR ako v cieľovej krajine. Napriek tomu, že SR by mohla byť jednou z tranzitných krajín pre obeť, neexistujú oficiálne štatistické údaje

k zachyteným obetiam pochádzajúcim z tretích krajín, ktoré by potvrdzovali tranzit obetí cez SR do iných cieľových krajín.

Drogová scéna na území SR sa oproti minulému roku výrazne nezmenila, pričom najrozšírenejšími a najdostupnejšími boli na území SR naďalej marihuana a metamfetamín. V roku 2019 bolo odhalených 6 laboratórií na výrobu nových psychoaktívnych látok (3-CMC a 4-CMC), ktoré boli zriadené na území SR osobami z iných krajín.

V oblasti **drogovej kriminality** sa v pašovaní a distribúcii silných rastlinných drog (hašiš, kokaín) presadzovali predovšetkým predstavitelia albánskeho organizovaného zločinu. Pretrvával **problém s voľnopredajnými zbraňami** kategórie D (§ 7 zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktoré môžu byť za určitých podmienok nezákonne upravované na strelbyschopné ostrými nábojmi. Súčasný stav pretrváva najmä v dôsledku toho, že v SR reálne nedošlo k transpozícii Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/853 (15 mesačná lehota na transpozíciu uplynula v septembri 2018) a novelizácii zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive.

V oblasti **environmentálnej bezpečnosti** sa v roku 2019 ukázala ako kľúčová hrozba problematika týkajúca sa nelegálnych aktivít s odpadmi, najmä protiprávne ukladanie a likvidácia odpadov, vrátane odpadov dovážaných zo zahraničia. S touto trestnou činnosťou priamo súvisí aj legalizácia príjmov z trestnej činnosti a rozsiahle korupčné aktivity.

Rovnako nebezpečnou hrozbou je problematika **nelegálnych obchodov s ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov**. Okrem významného environmentálneho a ekonomického rozmeru sa objavuje aj rozmer veterinárno-zdravotný, ktorý spočíva v dôvodnom riziku zavlečenia nebezpečnej choroby pre človeka alebo hospodárskeho druhu zvierat a rastlín, pričom nie je možné vylúčiť takéto konanie teroristickými skupinami alebo ako prostriedok medzinárodného konkurenčného boja.

Na území SR bolo zaznamenaných 419 **mimoriadnych udalostí**, teda o 168 viac v porovnaní s prechádzajúcim rokom a bolo vyhlásených 139 mimoriadnych situácií, o 102 viac ako v roku 2018. Rozdiel spôsobili najmä snehové kalamity v januári 2019 na severe SR. Najčastejšími mimoriadnymi udalosťami boli povodne, nálezy alebo úniky neznámych látok a snehové kalamity. Zo správ o bezpečnosti **krajov** vyplýva, že počas roka 2019 bola bezpečnostná situácia na ich území stabilizovaná. Kraje deklarujú, že počas sledovaného obdobia nedošlo na ich území k takej mimoriadnej situácii, ktorá by mala výrazný vplyv na ich bezpečnosť alebo riadny chod orgánov štátnej správy. V oblasti mimoriadnych udalostí prevažovali vo všetkých krajoch udalosti zapríčinené prírodou, najmä prívalové dažde, povodne a veterné smršte.

V roku 2019 bol zaznamenaný pokles takmer vo všetkých základných ukazovateľoch **dopravnej nehodovosti**. Nárast bol zaznamenaný v počte usmrtených osôb a dopravných nehôd s usmrtením.

Medzi hrozby ovplyvňujúce **bezpečnosť v cestnej doprave** môžeme zaradiť porušovanie povinnosti vodiča (predovšetkým nevenovanie sa plne vedeniu vozidla a nesledovanie situácie v cestnej premávke), nedovolená rýchlosť jazdy, vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu, nedostatočná skúsenosť mladých vodičov od 18 – 24 rokov s krátkou vodičskou praxou, ktorí sú častými vinníkmi dopravných nehôd, kritické úseky ciest I. triedy, III. triedy, miestne a účelové komunikácie, nevyhovujúce mostné objekty a nové spôsoby dopravy napr. e-kolobežky a do budúca i autonómne vozidlá.

Dlhodobou riešenou bezpečnostnou hrozbou v sektore **železničnej dopravy** je otázka bezpečnosti a nehodovosti na železničných priecestiach. Na základe analýzy príčin a následkov z hľadiska bezpečnosti železničnej dopravy, železničné priecestia patria k najrizikovejším prvkom železničnej infraštruktúry. Ďalšou hrozbou v rámci železničnej dopravy bol v hodnotenom období zaznamenaný výskyt a likvidácia náhodného ionizujúceho žiarenia, únik chemických látok a ropných produktov.

V oblasti **leteckej dopravy** v dôsledku vojenskej operácie Turecka proti Kurdom v severovýchodnej časti Sýrie boli zaznamenané potenciálne hrozby teroristických útokov na turecké zastupiteľstvá a kancelárie tureckých aeroliniiek bez priameho súvisu so SR. V oblasti bezpečnosti letov pretrváva, resp. narastá, problém úmyselného ožarovania lietadiel lasermi (rok 2019 – 38 hlásení). Ďalšou problémovou oblasťou, a to nie len civilného letectva sú **bezpilotné prostriedky** a integrácia ich prevádzky s ostatnou civilnou leteckou prevádzkou. Najväčšie riziko predstavujú nepovolené vstupy tejto prevádzky do riadeného vzdušného priestoru, nakoľko práve tu predstavujú vysokú mieru ohrozenia pre ostatnú prevádzku.

V sieťach **elektronických komunikácií** boli zaznamenané kybernetické hrozby mierené hlavne na funkčnosť telekomunikačných technológií a phishingové útoky mierené na zákazníkov využívajúcich telekomunikačné služby.

V hodnotenom období bolo zaznamenaných 56 prípadov oznámení o uložení **nástražných výbušných systémov v objektoch súdov**, ktoré boli po bezpečnostných prehliadkach vyhodnotené ako negatívne.

Všeobecnú situáciu medzi **obvinenými a odsúdenými** v roku 2019 možno hodnotiť ako stabilizovanú, neboli zaznamenané žiadne hromadné aktivity, ktoré by priamo ohrozovali bezpečnosť ústavov.

V roku 2019 na území SR nebola žiadna známa **náboženská skupina**, ktorá by bola vyslovene nebezpečná, teda ktorá by ohrozovala zdravie a životy svojich príslušníkov a svojho okolia.

Prostredníctvom fiktívnych profilov sa na sociálnych sieťach vytvoril priestor aj na možnú diskreditáciu politických strán, názorových oponentov, či na šírenie **dezinformácií**.

Neboli zaznamenané útoky na **kritickú infraštruktúru**, iba bežné prevádzkové poruchy najmä vplyvom nepriaznivého počasia, ktoré prevádzkovatelia odstraňovali v krátkom čase.

V roku 2019 nevznikli mimoriadne udalosti a okolnosti, ktoré by narušali systém zabezpečenia **ochrany utajovaných skutočností** v SR. V roku 2019 sa nevyskytli žiadne podstatné problémy obmedzujúce funkčnosť siete utajovanej komunikácie ústavných činiteľov a ďalších predstaviteľov SR. Bezpečnosť vládneho spojenia nebola ohrozená a komunikácia sa uskutočňovala prostredníctvom certifikovaných technických prostriedkov a certifikovaných prostriedkov šifrovej ochrany informácií.

2.3 Ekonomika, sociálno-zdravotná oblasť a životné prostredie

Slovenská ekonomika spomalila v roku 2019 **tempo rastu** na 2,3 % hlavne vplyvom postupného znižovania zahraničného dopytu. **Inflácia** sa zrýchlila na 2,8 % v dôsledku rastu administratívnych cien energií a potravín.

Perspektíva vývoja bola poznačená obchodným konfliktom medzi USA a Čínou a hrozbou rozšírenia bariér na obchod s EÚ. Na tomto pozadí sa výrazne spomalil hospodársky rast eurozóny, najmä Nemecka, ktoré je náš najdôležitejší obchodný partner. Ekonomické spomalenie malo vplyv aj na podnikový sektor, v ktorom sa spomalil rast tržieb a klesla ziskovosť.

Jedným z najvýznamnejších rizík pre finančnú stabilitu zostala rastúca **zadlženosť** domácností, pričom od júla 2019 sa zvýšilo tempo rastu predovšetkým úverov na bývanie.

Viacerým dlhodobým rizikám čelil aj **sektor poisťovní**. Segment neživotného poistenia bol pod tlakom v dôsledku novej dane, ktorá znižuje zisk a v niektorých segmentoch aj dopyt klientov, čo vplývalo na spomalenie rastu poistného. Tým sa ešte viac zvýrazňuje problém dlhodobej stratovosti poistenia áut.

Prostredie extrémne nízkych úrokových sadzieb so sebou prináša viaceré **riziká pre finančnú stabilitu**. Popri uvedených rizikách sú to predovšetkým rastúca citlivosť

ziskovosti aj kapitálovej primeranosti bankového sektora na prípadné zhoršenie ekonomiky, zvyšovanie tlaku na ceny nehnuteľností, riziko likvidity a nevyhnutnosť posunu k rizikovejším alebo menej likvidným investíciám vo fondoch (dôchodkové fondy v III. pilieri a fondy kolektívneho investovania).

SR je takmer na 90 % závislá na dovoze **primárnych energetických zdrojov**. Spotrebu surovej ropy v objeme 99 % a zemného plynu v objeme 98 % pokrýva dovoz z Ruskej federácie. Domáca ťažba týchto strategických surovín sa postupne znižuje, až do doťaženia zásob. Celý dovážaný objem ropy je prepravovaný cez územie Ukrajiny ropovodom Družba. Dodávky a prepravu ropy z Ruskej federácie prerušili od konca apríla 2019 do 22. mája 2019 v dôsledku jej kontaminácie.

Prevádzka **elektrizačnej prenosovej sústavy** prebiehala v roku 2019 v štandardnom režime bez porúch závažného charakteru. Import elektrickej energie sa podieľal na celkovej hrubej domácej spotrebe elektriny 5,6 % z dôvodu nižšej nákupnej ceny na zahraničných trhoch.

V roku 2019 bola **spotreba plynu** v SR takmer 5 mld. m³. Domáca ťažba zemného plynu predstavuje málo významný objem, v roku 2019 dosiahla takmer 75 mil. m³. Z uvedeného dôvodu musí SR dovážať plyn zo zahraničia vo veľkom objeme. Prepravná plynárenská sieť v SR je vzájomne prepojená so sieťami susedných krajín – Ukrajinou, Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom.

Následkom spoločenských premien a globalizačných vplyvov v európskom kontexte, ako aj v dôsledku rozširovania EÚ, vznikali problémy súvisiace s diferenciáciou sociálnej štruktúry a zmenami na trhu práce. Ide najmä o nestabilitu zamestnanosti, ako aj schopnosť reagovať na zmeny na pracovnom trhu, nárast potreby sociálnej pomoci pre starších občanov, osoby so zdravotným postihnutím a rozpor medzi verejnými alebo neverejnými poskytovateľmi sociálnych služieb.

K 31. 12. 2019 žilo na území SR 5 457 873 obyvateľov, z toho 2 665 350 žien a 2 792 523 mužov. V priebehu roka 2019 sa narodilo 57 100 živých detí, čo je pokles o takmer 600 oproti roku 2018. V roku 2019 celkovo zomrelo 53 200 osôb, čo je pokles počtu úmrtí o 1 509 osôb oproti predchádzajúcemu roku. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla úroveň 0,98 %. Prirodzený prírastok obyvateľstva sa medziročne zvýšil o takmer 500 osôb a dosiahol počet 3 800 osôb. Celkový prírastok obyvateľstva aj s migračným saldom 3 600 osôb dosiahol hodnotu takmer 7 500 osôb, čo predstavuje medziročný nárast o 151 obyvateľov.

Priemerný vek dožitia obyvateľstva SR je 77,3 roka, čo je o 4 roky viac ako v roku 2000, ale o 4 roky menej, ako je priemer EÚ. Najčastejšou príčinou smrti v roku 2019 boli srdcovo – cievne ochorenia a onkologické ochorenia, ktoré sú o 20 % vyššie, ako je priemer EÚ. SR vydáva na zdravotníctvo podstatne menej financií (6,7 % HDP), ako je priemer EÚ (9,8 % HDP).

Zdravotnícky systém je z 80 % financovaný z verejných prostriedkov, avšak prevažne je sústredený v centrálnych nemocniciach s obmedzeným vplyvom súkromných zdravotníckych zariadení. Počet lekárov sa približuje priemeru v EÚ, avšak SR zaznamenala výrazný pokles a nedostatok zdravotných sestier za obdobie 2000 - 2019. V niektorých krajoch sa prejavuje nedostatok obvodných lekárov a špecialistov. Prevencii chorôb nebola v roku 2019 venovaná dostatočná pozornosť. Očkovanie detí je na dobrej úrovni, avšak zaočkovanosť staršieho obyvateľstva je nízka.

Z dlhodobého hľadiska došlo na území SR k zlepšeniu **životného prostredia** vo viacerých oblastiach. Klesali emisie väčšiny sledovaných znečisťujúcich látok v ovzduší, rovnako ako emisie skleníkových plynov.

V rezorte pôdohospodárstva a rozvoja vidieka bolo v roku 2019 vykonaných 56 554 **úradných kontrol potravín** na všetkých stupňoch v reťazci, z ktorých bolo 6,5 % kontrol s nedostatkami (3 668 kontrol).

V oblasti zdravia **zvierat** bol najzávažnejšou udalosťou výskyt viacerých ohnisk afrického moru ošipaných. Africký mor ošipaných bol v roku 2019 celkovo potvrdený v 11 ohniskách chovu domácich ošipaných (výhradne v nekomerčných chovoch) a v 32 prípadoch u diviakov. Všetky prípady boli lokalizované v juhovýchodnej oblasti SR v okresoch Trebišov, Michalovce a v časti okresu Košice - okolie. Dňa 20. decembra 2019 bolo toto územie preklasifikované na územie bez výskytu afrického moru u domácich ošipaných, s výnimkou diviačej zveri.

2.4 Bezpečnosť kybernetického priestoru

Počet kybernetických útokov v globálnom meradle z roka na rok rastie. Tento trend sa týka aj SR, ktorá je aktívnou súčasťou celosvetového kybernetického priestoru so slobodným a neobmedzeným prístupom k internetu. V kybernetickom priestore pôsobia štátni aktéri, štátom sponzorované skupiny a jednotlivci, ktorí sa snažia o vyjadrenie osobného postoja a o získanie zdroja príjmu. Kybernetické útoky sa v roku 2019 vyznačovali používaním nových a inovovaných techník prostredníctvom nasadzovania nových vektorov. Zdrojom najnebezpečnejších hrozieb boli phishingové kampane (neoprávnené získavanie osobných údajov, prístupových hesiel a ďalších citlivých podrobností o zariadeniach a ich používateľoch), budovanie botnetových sietí (rozsiahlých sietí zložených z rôznych zariadení od počítačov a mobilných telefónov až po periférne zariadenia, napr. tlačiarne; sieť ovláda útočník prostredníctvom jedného alebo viacerých riadiacich serverov), úniky dát, útoky na dostupnosť služieb (DoS a DDoS) a zneužívanie hardvérových a softvérových zraniteľností.

Pri cieľených útokoch na komunikačné siete zamerané na získanie dokumentov boli zneužitá aj servery na území SR. Forenzné analýzy poukazovali na známe APT (Advanced Persistent Threat) kampane (napr. Snake/Turla) využívané v elektronickej špionáži.

Analýza dát o kybernetických hrozbách v roku 2019 ponúka ucelený pohľad na počet nahlásených, detegovaných a riešených incidentov podľa jednotlivých kategórií. Najviac detegovaných a nahlásených incidentov bolo v kategórii „Nežiaduci obsah“, najviac riešených incidentov bolo v kategórii „Botnet“. Celkovo bolo detegovaných a nahlásených 36 255 329 incidentov a riešených 8 815 incidentov.

Bankový sektor patrí medzi najflexibilnejšie a najrýchlejšie reagujúce odvetvia vo vzťahu k vznikajúcim bezpečnostným hrozbám. Sektory elektronických komunikácií a digitálnej infraštruktúry majú z infraštruktúrneho hľadiska a z hľadiska detekčných schopností vysokú úroveň zabezpečenia.

V priebehu minulého roka bola zaznamenaná rozsiahla phishingová a malvertisingová (distribúcia reklamy s cieľom šíriť škodlivý kód) kampaň, ktorá bola zameraná na zákazníkov jedného z dodávateľov elektrickej energie.

Ďalšou kategóriou hrozieb v kybernetickom priestore, ktoré sa osobitne prejavili v oblasti priemyslu, boli zraniteľnosti priemyselných riadiacich systémov, pričom v tejto súvislosti bol zaznamenaný kybernetický útok prostredníctvom škodlivého kódu LockerGoga na slovenské pobočky nórskej hlinikárenskej spoločnosti. Útok mal za následok finančnú stratu, čiastočný výpadok produkcie a zastavenie dodávok produktov pre zákazníkov.

Ďalším z typických cieľov je pre kybernetických útočníkov sektor verejnej správy, pričom počet hrozieb v tomto sektore má stúpajúci trend. Zmeny nastali v prerozdelení hrozieb z pohľadu ich typológie. Najpočetnejším typom hrozieb v tomto sektore boli phishingové útoky, rozčlenené na dve skupiny. Prvá skupina mala za cieľ získanie prihlasovacích údajov zamestnancov verejnej správy pomocou techník sociálneho inžinierstva. Druhá skupina mala za cieľ podvrhnutie škodlivého kódu, ktorý si daný zamestnanec mohol stiahnuť pomocou priloženej URL adresy do svojej pracovnej stanice. Ďalšia skupina útokov bola zameraná na zle zabezpečené, neaktualizované systémy,

respektíve slabé heslá umožňujúce prienik do systémov, ktorý najčastejšie viedol k zašifrovaniu dát pomocou ransomvéru a následným žiadaním výkupného. Ďalšou skupinou útokov bolo skenovanie systémov a pokusy o prelomenie hesiel pomocou hrubej sily. Najmenej početnou skupinou boli DDoS útoky zamerané na znefunkčnenie dostupnosti služieb.

V súvislosti s problematikou sexuálneho zneužívania detí v online priestore bol zaznamenaný rapídny nárast počtu informácií zo zahraničia k podozreniam z páchania trestnej činnosti v uvedenej oblasti. Nevýhodou pri pôsobení proti uvedenému javu je, že podľa súčasnej národnej a európskej legislatívy, poskytovatelia elektronických služieb nemajú zákonnú povinnosť uchovávať údaje o telekomunikačnej prevádzke. Rovnako bol zaznamenaný nárast prípadov phishingu, ransomvéru a využívania darknetu na obchodovanie s nelegálnym obsahom.

Na základe monitoringu incidentov v kybernetickom priestore SR je možné predpokladať, že v nasledujúcom období budú najpočetnejšie incidenty spadať do kategórií nežiaduci obsah, získavanie informácií a znepřístupnenie služby, nakoľko tieto formy útokov predstavujú často najefektívnejšiu cestu, ako môže útočník dosiahnuť svoj cieľ. Trend útokov typu APT na konkrétne ciele – vládne ciele, finančná sféra, významné/kritické súkromné podniky a iné zaujímavé ciele – bude narastať nielen v globálnom meradle, ale je možné predpokladať ich nárast aj v slovenskom kybernetickom priestore.

3 Zachovávanie bezpečnosti SR

3.1 Zahranično-bezpečnostné aspekty

SR zabezpečovala kontinuitu plnenia svojich spojeneckých a ďalších medzinárodných záväzkov, čím potvrdzovala, že je naďalej spoľahlivým spojencom a dôveryhodným partnerom v medzinárodných vzťahoch.

Presadzovala posilňovanie spolupráce NATO s EÚ, osobitne v oblasti úloh súvisiacich s vojenskou mobilitou, v boji proti terorizmu a hybridným hrozbám, ako aj v oblasti posilňovania kybernetickej bezpečnosti a harmonizácie plánovacích procesov. V OSN sa SR zameriavala na tri vzájomne previazané priority: predchádzanie konfliktom, mier a bezpečnosť, udržateľný rozvoj a ochranu klímy, angažovanosť v oblasti globálnych výziev.

Bola zabezpečená kontinuita účasti OS SR vo vojenských operáciách a v misiách NATO, EÚ a OSN v Afganistane, na Balkáne, na Cypre, Blízkom východe a v Gruzínsku, ako aj v rámci tzv. predsunutej prítomnosti NATO v Pobaltí a Poľsku, pričom na konci roka pôsobilo v týchto aktivitách 495 vojakov. SR poskytla príspevky OS SR do síl rýchlej reakcie NATO a EÚ, pričom v roku 2019 bol v pohotovosti príspevok OS SR aj do síl veľmi vysokej pripravenosti a tiež v rámci tzv. vyšehradskej bojovej skupiny EÚ.

V roku 2019 pokračoval proces posilňovania civilnej dimenzie krízového manažmentu EÚ. SR pripravila svoj národný implementačný plán pre realizáciu záväzkov vyplývajúcich z Civilného kompaktu Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky. Hlavným cieľom tohto úsilia je poskytnúť dostatočné spôsobilosti a zdroje pre narastajúci počet misií a operácií EÚ v dôsledku zhoršujúceho sa bezpečnostného prostredia v susedstve Európy. SR v roku 2019 pôsobila vo vojenskej operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine, v misii EULEX Kosovo, v asistenčnej misii EUAM na Ukrajine, v monitorovacej misii EUMM v Gruzínsku a v civilnej misii EUBAM na hranici Moldavska a Ukrajiny.

V boji proti terorizmu sa SR aj v roku 2019 podieľala na činnosti Globálnej koalície pre boj proti Daeš, vrátane účasti vo výcvikových misiách NATO v Afganistane a Iraku a v týchto aktivitách bude SR pokračovať aj v roku 2020.

V rámci predsedníctva v OBSE sa SR sústredila na oblasť prevencie radikalizácie a násilného extrémizmu s dôrazom na mládež a vzdelávanie. Medzinárodná konferencia OBSE

v marci 2019 v Bratislave sa zamerala na multilaterálnu spoluprácu v boji proti terorizmu a implementáciu osvedčených postupov pri prevencii násilného extrémizmu a radikalizácie.

SR v roku 2019 poskytla materiálnu humanitárnu pomoc Ukrajine, Bosne a Hercegovine, Albánsku, Grécku, Libanonu a Iránu v hodnote 623 547,16 eur.

Do medzinárodných misií a operácií civilného krízového manažmentu bolo zapojených celkovo 30 príslušníkov Policajného zboru, ktorí plnili úlohy v nasledovných krajinách: Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko, Kosovo, Haiti (ukončené v októbri 2019) a Cyprus. SR si tiež plnila záväzky vo vzťahu k zmluvným stranám vyplývajúcich z rámca dohôd o vytvorení spoločných hliadok na území druhej zmluvnej strany v rámci spoločných operácií. V rámci bilaterálnej pomoci bolo vyslaných na územie Severného Macedónska 45 policajtov a na územie Srbskej republiky 52 policajtov.

Zamestnanci migračného úradu sa intenzívne zapájali do tzv. azylových podporných tímov pôsobiacich v Grécku, v Taliansku a na Cypre pod záštitou Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO). Celkovo bolo realizovaných 14 vyslaní, každé v trvaní v priemere šesť týždňov.

SR prispievala k adaptácii NATO a EÚ na meniace sa bezpečnostné prostredie. V rámci NATO najmä deklarováním príspevkov OS SR do tzv. Iniciatívy pripravenosti NATO a participáciou na aktivitách partnerskej politiky NATO (napr. zverenecký fond NATO pre Ukrajinu), ako aj rozvíjaním spôsobilostí podľa cieľov spôsobilostí NATO pre SR, pričom ich podporila aj zvýšením svojich obranných výdavkov. SR sa podieľala na mnohonárodnej spolupráci v oblasti spôsobilostí v rámci NATO, pokračovala v účasti vo viacerých centrách excelentnosti NATO, pričom v roku 2019 sa pripojila k Centru excelentnosti NATO pre strategickú komunikáciu. Vláda SR vyslovila súhlas s preletmi bezpilotných lietadiel systému NATO na pozorovanie územia (AGS) cez územie SR. V rámci EÚ pokračovala účasť v Stálej štruktúrovanej spolupráci EÚ (PESCO), kde SR vedie jeden z projektov (EuroArtillery) a participovala v ďalších siedmich projektoch. V kontexte iniciatív v rámci NATO a EÚ vláda SR schválila opatrenia na implementáciu rozhodnutí o zlepšení vojenskej mobility.

SR na podporu realizácie svojich záujmov naďalej využívala aj rozvoj spolupráce v ďalších medzinárodných formátoch: V4, Stredoeurópska obranná spolupráca (CEDC) a OBSE, pričom v priebehu roku 2019 v týchto formátoch zároveň plnila aj úlohu predsedníckej krajiny. SR si splnila svoje záväzky vyplývajúce zo zmluvných dokumentov v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a opatrení na budovanie dôvery a bezpečnosti. SR spolu s Poľskom uskutočnila spoločné pozorovacie lety nad územím Ukrajiny, Ruskej federácie a Bieloruska, boli vykonané inšpekčné aktivity na území Ukrajiny a boli prijaté inšpekcie Ukrajiny na území SR.

Ťažiskom medzinárodnej politicko-vojenskej spolupráce bola spolupráca s USA so zameraním na modernizáciu výzbroje OS SR, výcvik, poradenstvo a cvičenia a so štátmi V4 so zameraním na cvičenia, výcvik a vzdelávanie. Spolupráca s ostatnými štátmi sa týkala najmä cvičení, vzdelávania, zahraničných vojenských operácií, alebo išlo o vojensko-technickú spoluprácu.

Pretrvávajúce hybridné hrozby potvrdili správnosť prijatia *Koncepcie boja proti hybridným hrozbám* vládou SR v júli 2018. Implementácia koncepcie zlepšuje schopnosť SR identifikovať hybridné hrozby, zlepšuje situačný prehľad a posilňuje odolnosť štátu. Vláda 4. decembra 2019 odsúhlasila účasť SR na aktivitách *Európskeho centra výnimočnosti pre boj proti hybridným hrozbám v Helsinkách* ako spoločnej koncepčno-analytickej platformy EÚ a NATO v tejto oblasti. SR taktiež začala implementovať *Akčný plán EÚ proti dezinformáciám*.

Národný bezpečnostný úrad (ďalej len „NBÚ“) v roku 2019 zintenzívnil spoluprácu so svojimi zahraničnými partnermi, najmä národnými a sektorovými jednotkami CSIRT v Európe a vo svete. SR sa aktívne podieľala na iniciatívach v rámci EÚ, NATO, OSN, OBSE

a ďalších medzinárodných formátoch zameraných na zvyšovanie úrovne kybernetickej bezpečnosti a posilňovanie uplatňovania noriem a nástrojov medzinárodného práva v kybernetickom priestore. Aktivity SR sa v rámci EÚ zameriavali predovšetkým na aplikáciu tzv. Cyber Diplomacy Toolbox.

V rámci predsedníctva v OBSE sa SR sústredila na oblasť kybernetickej bezpečnosti a v júni 2019 usporiadala v Bratislave High-level medzinárodnú konferenciu OBSE o kybernetickej bezpečnosti, ktorá sa zamerala najmä na multilaterálnu spoluprácu v oblasti kybernetickej bezpečnosti a zdieľanie osvedčených postupov v boji proti kybernetickým útokom.

V roku 2020 bude snahou SR aj naďalej udržať jednotný postoj EÚ v otázkach kybernetickej bezpečnosti na medzinárodnej úrovni. SR bude aj naďalej posilňovať spôsobilosť reakcie EÚ na kybernetické hrozby. V nasledujúcom období bude nevyhnutné zamerať sa na rýchlejšiu reakciu na jednotlivé kybernetické incidenty, napríklad využitím reštriktívnych opatrení.

SK-CERT, v spolupráci s orgánmi verejnej moci, telekomunikačným regulátorom a telekomunikačnými operátormi vypracoval *Národné posúdenie rizík implementácie 5G technológií*, ktoré boli podkladom pre spoločné európske posúdenie rizík sietí 5. generácie vydané v októbri 2019.

Prostredníctvom svojich stálych diplomatických zastúpení pri NATO, EÚ, OSN a OBSE participuje SR na tvorbe politík a opatrení v bezpečnostnej oblasti na pôde týchto organizácií. K situačnému povedomiu významne prispieva spravodajstvo zo siete zastupiteľských úradov SR v zahraničí. Aj v záujme lepšieho pokrytia regiónu Kaukazu bol v roku 2019 otvorený zastupiteľský úrad v Baku.

Prostredníctvom siete zastupiteľských úradov zabezpečuje Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVEZ“) implementáciu opatrení krízového manažmentu v súvislosti s ochranou občanov a záujmov SR v zahraničí. V tejto oblasti SR spolupracuje a podieľa sa na tvorbe politík v oblasti manažmentu rizík a krízového manažmentu s členskými krajinami EÚ, inštitúciami EÚ, NATO a prípadne s tretími krajinami na báze bilaterálnych dohôd.

3.2 Zabezpečovanie obrany štátu

SR pokračovala v napĺňaní základného cieľa obrannej politiky SR podľa *Obrannej stratégie SR* v kontexte strategickej adaptácie obrany štátu v zmenenom bezpečnostnom prostredí, ktorej cieľom je zvýšenie zabezpečenia obrany štátu, a to zvyšovaním obranyschopnosti SR a prispievaním k akcieschopnosti NATO a EÚ v oblasti obrany. Implementáciu týchto cieľov podporila aj zvýšením svojich obranných výdavkov, ktoré v roku 2019 dosiahli úroveň viac ako 1,7 % HDP, čím SR naplnila svoju deklaráciu zo samitu NATO (2014) o dosiahnutí 1,6 % HDP do roku 2020 a potvrdila smerovanie k 2 % HDP v roku 2024.

V nadväznosti na politicko-strategický a koncepčný rámec obrany štátu schválený v predchádzajúcich rokoch bola dokončená aktualizácia právneho rámca obrany štátu s dôrazom na skvalitnenie prípravy, riadenia a zabezpečovania obrany štátu, vysielania OS SR na plnenie úloh mimo územia SR a podmienok štátnej služby profesionálnych vojakov.

Na komplexnú úpravu procesu reakcie SR na vojenské aj nevojenské krízové situácie bol vládou SR schválený *Národný systém reakcie na krízové situácie* (ďalej len „NSRKS“), ktorý je plne kompatibilný so systémom reakcie NATO na krízové situácie (ďalej len „NCRS“). Pripravenosť na prijímanie opatrení NSRKS v gescii viacerých ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“) bola preverená v rámci cvičenia krízového riadenia NATO CMX 2019, kde sa SR spolupodieľala na prijímaní rozhodnutí Severoatlantickej rady, a cvičenia NOVÝ

HORIZONT 2019, v ktorom bola precvičená aj pripravenosť na civilno-vojenskú spoluprácu pri plnení úloh obrany štátu. V reakcii na revíziu NCRS bol vypracovaný návrh *Doplnku k NSRKS*.

V rámci pravidelnej revízie *Plánu použitia OS SR v čase vojny* bol vypracovaný návrh *Doplnku k Plánu použitia OS SR v čase vojny*.

V oblasti výstavby a rozvoja OS SR bolo ťažisko položené na riešenie situácie v oblasti vojenského personálu. Na zvýšenie motivácie profesionálnych vojakov zotrvať v štátnej službe boli v roku 2019 valorizované hodnotné platy profesionálnych vojakov o 10 % a obdobne ako v roku 2018 boli vyplatené profesionálnym vojakom 13. a 14. platy vo výške 50 % podielu z platu. Na komplexné riešenie problematiky vojenského personálu bola vládou SR schválená *Koncepcia manažmentu vojenského personálu OS SR*. Nadväzne bola prijatá úprava právneho rámca v oblasti štátnej služby profesionálnych vojakov vytvárajúca predpoklady konkurencieschopnosti vojenského povolania na trhu práce. V tomto kontexte bol zregrutovaný viac ako dvojnásobný počet občanov, než odišlo profesionálnych vojakov z OS SR, čo znamená aj nárast naplnenosti jednotiek OS SR personálom na 77,5 %.

V rámci skvalitňovania pripravenosti záloh OS SR bolo vykonané pravidelné cvičenie aktívnych záloh, ktorého sa zúčastnilo 83 vojakov v zálohe. Pokračovala aj dobrovoľná vojenská príprava, ktorú absolvovalo 40 osôb.

V oblasti zvyšovania interoperability s ozbrojenými silami spojencov boli zorganizované na území SR medzinárodné vojenské cvičenia so zameraním na kolektívnu obranu a OS SR sa zúčastnili takýchto cvičení v zahraničí. Najvýznamnejším vojenským cvičením na území SR bol Slovak Shield 2019.

V rámci modernizácie OS SR boli prioritne realizované projekty na zvýšenie kvalitatívnych parametrov hlavnej bojovej techniky. OS SR prevzali najmä ďalšie viacúčelové vrtuľníky Blackhawk, modernizované vozidlá BVP-M, ťažké nákladné terénne vozidlá, mobilné identifikačné laboratória a rádiostanice. Na základe kontraktu na nákup 14 lietadiel F-16 C/D Block 70 z roku 2018 boli uhradené platby za rok 2019. Bola zabezpečená logistická podpora dopravných lietadiel Spartan. Vláda SR rozhodla o obstaraní letiskovej rádiolokačnej techniky pre vojenské letiská. Pokračovala realizácia projektu na dodanie 25 samohybných kanónových húfníc Zuzana 2.

Najvýznamnejšou zmenou v štruktúre OS SR v nadväznosti na rozvojové dokumenty bolo vytvorenie Veliteľstva síl pre špeciálne operácie spojené so zmenou podriadenosti vybraných jednotiek.

Rozvoj podpory obrany štátu bol zabezpečovaný na základe medzirezortného programu a realizované boli aj opatrenia na úseku hospodárskej mobilizácie. Úlohy výberu a zaraďovania, ako aj ochrany a obrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov boli zabezpečené.

Pokračovalo zabezpečovanie a rozvoj obrany štátu aj v kybernetickom priestore. Centrum pre kybernetickú obranu SR Vojenského spravodajstva pristúpilo k príprave *Stratégie kybernetickej obrany SR* a k procesu implementácie štandardizačnej dohody NATO *Spoločná spojenecká doktrína pre operácie v kybernetickom priestore* v podmienkach Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“). Pokračovala účasť na medzinárodných aj národných cvičeniach kybernetickej obrany.

K najväčším obmedzeniam v zabezpečení obrany štátu naďalej patril stav v niektorých kapacitách na obranu štátu a pripravenosti OS SR na plnenie úloh. Vo viacerých oblastiach (personál, výzbroj, zásoby, výcvik) pretrvávali výrazné obmedzenia najmä ako následok dlhodobého finančného poddimenzovania a nedostatkov v manažmente zdrojov. Prijímané opatrenia umožnili stabilizáciu úrovne operačnej pripravenosti OS SR.

3.3 Ochrana ústavného zriadenia, verejného poriadku a bezpečnosti osôb a majetku

V hodnotenom období bol vypracovaný *Národný akčný plán boja proti terorizmu na roky 2019 – 2022*, ktorý obsahuje 28 úloh a kladie dôraz najmä na oblasť prevencie a pripravenosti, efektívnu spoluprácu a koordináciu činností subjektov **boja proti terorizmu** na území SR, zároveň podporuje medzinárodnú spoluprácu a do protiteroristického úsilia štátu zapája aj verejnosť. Výmena spravodajských informácií v rámci SR prebiehala denne v rámci činnosti Národného bezpečnostného analytického centra. V roku 2019 bolo Policajným zborom (ďalej len „PZ“) spracovaných v rámci tejto činnosti 893 analytických produktov.

Na zmiernenie negatívnych prejavov **extrémizmu** bola pripravená pracovaná verzia novej *Koncepcie boja proti radikalizácii a extrémizmu na roky 2020 -2023*.

V roku 2019 bolo PZ vykonaných 632 bezpečnostných opatrení na **zabezpečenie verejného poriadku** počas konania športových podujatí, verejných kultúrnych podujatí, verejných zhromaždení a rôznych spoločenských udalostí.

V roku 2019 na území SR bola dosiahnutá **percentuálna objasnenosť trestných činov** 61,95 % (o 1,35 % viac ako v roku 2018). Na úseku **prevencie trestných činov korupcie** bol v spolupráci so sekciou Integrity Direktoriátu OECD pre verejnú správu vytvorený Protikorupčný e-learningový program s tromi vzdelávacími modulmi „*Integrita vo verejnej službe*“, „*Eliminácia potenciálu pre korupciu*“ a „*Zvyšovanie povedomia o korupcii v medzinárodnom obchodnom prostredí*“. Na úseku **boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti**, podľa uznesenia vlády SR č. 207 zo dňa 7. mája 2019, bol napĺňaný *Akčný plán boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti, financovaniu terorizmu a financovaniu rozširovania zbraní hromadného ničenia na obdobie rokov 2019 – 2022*. Prostredníctvom Informačných kancelárií pre **obete trestných činov**, zriadených na okresných úradoch v sídlach krajov, sa začala poskytovať bezplatná pomoc vo forme služieb – právneho usmernenia, podpory, psychologického a sociálneho poradenstva. Pomoc bola poskytnutá 311 obetiam najmä v oblasti kriminality páchanej na senioroch, extrémizmu a obchodovania s ľuďmi.

Na riešenie bezpečnostných rizík v oblasti **environmentálnej bezpečnosti** bol vypracovaný návrh *Akčného plánu boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti na roky 2020 – 2025*.

Uznesením vlády SR č. 27 z 23. januára 2019 bola schválená nová „*Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022*“. Cieľom stratégie je stanoviť úlohy, ktoré bude musieť SR plniť v oblasti budovania Európskeho integrovaného riadenia hraníc.

Nové psychoaktívne látky, konkrétne 3-CMC a 4-CMC, boli s poukazom na ich vysokú spoločenskú nebezpečnosť zaradené od 1. januára 2020 do Zoznamu omamných látok a psychotropných látok podľa prílohy č. 1 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov.

V rámci **požiarnej prevencie** sa v roku 2019 uskutočnilo celkovo 8 283 kontrol, pri ktorých bolo uložených 798 pokút, v celkovej výške 216 308 eur. Medzi najčastejšie zistené nedostatky patrili organizačné nedostatky.

Ďalším rokom pretrvávali rezervy vo fungovaní bezpečnostného systému SR identifikované v *Analýze bezpečnostného systému SR (2018)*, vrátane zložitosti systému riadenia štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, obmedzení v oblasti vybavenosti a podmienok na činnosť niektorých prvkov bezpečnostného systému a ich personálneho zabezpečenia, okrem iného aj personálnych kapacít okresných úradov na riešenie dlhšie trvajúcej, komplexnej krízovej situácie. **Krajské aj okresné bezpečnostné rady** pravidelne zasadali podľa plánu činnosti a priebežne prijímali opatrenia na zvýšenie bezpečnosti kraja a jednotlivých okresov.

Aplikačnou praxou preknaný právny rámec **v oblasti integrovaného záchranného systému** (ďalej len „IZS“) je dlhodobou citel'né obmedzenie v rámci pôsobenia a rozvoja zložiek pôsobiacich v oblasti zachovávanía ochrany života, zdravia a majetku občanov.

V **informačno-komunikačnej infraštruktúre operačných stredísk IZS** plnohodnotne nefunguje hlasové a dátové prepojenie medzi základnými záchrannými zložkami IZS, čo spôsobuje neraz duplicitu pri vy'ťažovaní oznamovateľa v stave tiesne alebo počas mimoriadnej udalosti a následné predĺženie reakčného času záchranných zložiek pri poskytovaní pomoci. Záchranné zložky v gesčnej pôsobnosti MV SR nemajú k dispozícii geografický informačný systém (komplexné mapové podklady), ktorý by vyhovoval ich potrebám.

Realizácia **špecializovaného vzdelávania v oblasti IZS** pri prijíme tiesňových volaní sa priebežne plní materiálo-technickou prípravou školiaceho strediska pre operátorov koordinačných stredísk IZS a operačných dôstojníkov operačných stredísk v priestoroch Akadémie Policajného zboru v Bratislave.

Operačné stredisko záchranej zdravotnej služby SR pripravilo a v apríli 2019 predstavilo verejnosti novú mobilnú aplikáciu 155.sk, ktorá dokáže lokalizovať miesto, kde sa nachádza volajúci a pre nepočujúcich ponúka možnosť zaslať núdzovú správu. Aplikácia je zdarma a funguje pre celé územie SR.

Pripravenosť **Kontrolných chemických laboratórií civilnej ochrany** (ďalej len „KCHL CO“), ako jednej zo základných záchranných zložiek IZS, bola z hľadiska materiálo-technického vybavenia obmedzená. V súčasnosti sú zriadené KCHL CO v Nitre, Slovenskej Ľupči a Jasove. Mimoriadne udalosti, ktoré vyžadujú zásah KCHL CO v západnej časti SR sú primárne riešené prostredníctvom KCHL CO v Nitre, čo je z dlhodobého hľadiska neutržateľný stav.

PZ vykonal v oblasti možných rizík **cvičenia príslušníkov PZ** ako previerku pripravenosti PZ na zamedzenie nežiaducich udalostí a zmiernenie ďalších následkov ako aj pri poskytovaní pomoci. Za týmto účelom PZ vyvíja a modernizuje aplikácie informačných systémov, prostredníctvom ktorých je monitorovaná bezpečnostná situácia.

V rámci **rozvoja zložiek IZS** absentujú súčinnosťné cvičenia jednotlivých zložiek IZS, ktoré by výrazne zlepšili pripravenosť a zefektívnili nasadenie zložiek pri reálnych zásahoch. Jednoznačné vymedzenie kompetencií jednotlivými zložkami IZS je nejasné.

V rozsahu plnenia cieľov zvyšovania bezpečnosti **v cestnej doprave** bola v roku 2019 prijatá rozsiahla revízia technických predpisov týkajúcich sa záchytných bezpečnostných zariadení. V rámci „*Operačného programu Integrovaná infraštruktúra*“, v hodnotenom programovom období sa realizovalo niekoľko projektov zameraných na trvalo udržateľnú, ekologickjšiu a nákladovo efektívnejšiu dopravnú infraštruktúru.

Za účelom zvýšenia úrovne bezpečnosti v obvode **železničných dráh** bol v predchádzajúcich obdobiach rozpracovaný projekt realizovateľnosti – „*Centralizácia riadenia systémov a zabezpečenie štandardov železničných staníc*“.

Pre hrozbu potenciálnych teroristických útokov na turecké zastupiteľstvá a kancelárie tureckých aeroliniiek boli zo strany prevádzkovateľov letísk prijímané a vykonávané primerané preventívne bezpečnostné opatrenia v súčinnosti s príslušníkmi Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia PZ.

V hodnotenom období Európska komisia prijala zmeny vykonávacieho nariadenia Európskej komisie 2015/1998, ktoré popisujú podrobné opatrenia bezpečnostnej **ochrany civilného letectva**, a to v oblasti kybernetickej bezpečnosti v civilnom letectve, postupov schvaľovania zariadení bezpečnostnej ochrany a doplnenia zoznamu krajín uznania rovnocennosti noriem bezpečnostnej ochrany letísk. Tieto zmeny sa začnú uplatňovať v roku 2020. Za účelom zvyšovania povedomia leteckej komunity na elimináciu nepovolených vstupov do vzdušného priestoru bola v rámci „*Seminárov o bezpečnosti v civilnom letectve v roku 2019*“ zaradovaná práve **problematika bezpilotného lietania**.

Novelou **Trestného zákona** došlo k rozšíreniu právnej úpravy využitia technických prostriedkov pri kontrole výkonu niektorých rozhodnutí vydaných v trestnom konaní, vrátane podpory využívania alternatívnych trestov a k rozšíreniu úpravy využitia videokonferencií v trestnom konaní. Zaviedla sa tiež nová skutková podstata trestného činu falšovania a vyhotovovania nepravdivej zdravotnej dokumentácie. Novelizácie ďalších zákonov zaviedli napríklad zákonný predpoklad pre zriadenie detenčného ústavu a pravidiel pre výkon detencie, zastavenie niektorých „starých“ exekúcií, zavedenie inštitútu hosťujúceho sudcu, novú úpravu justičných čakaťel'ov ako aj rozšírenie dôvodov pre dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu.

Ministerstvo kultúry SR (ďalej len „MK SR“) pokračovalo v roku 2019 v realizácii *Koncepcie ochrany pamiatkového fondu a kultúrneho dedičstva v krízových situáciách*. Priebežne sa zabezpečovalo poskytovanie súčinnosti PZ SR vo veci žiadostí o preverovanie pôvodu zadržaných **predmetov kultúrnej hodnoty** a vo veci pátrania po odcudzených predmetoch kultúrnej hodnoty. Aj v roku 2019 pokračovala spolupráca s Úradom kriminálnej polície Prezídia PZ v činnosti zameranej na kontrolu miest, na ktorých by mohlo dochádzať k nelegálnemu obchodovaniu s predmetmi kultúrnej hodnoty a poškodzovaniu záujmov chránených predpismi na úseku ochrany pamiatkového fondu. MK SR spolupracovalo tiež vo veci pátrania po odcudzených predmetoch kultúrnej hodnoty na základe výziev ministerstiev kultúry jednotlivých európskych krajín a Národných ústrední Interpolu v zahraničí, ktoré hlásili odcudzenie predmetov kultúrnej hodnoty z ich územia. Naďalej participovalo na chode výmeny informácií o odcudzených predmetoch kultúrnej hodnoty v štátoch EÚ prostredníctvom informačného systému IMI. V zmysle Dohovoru UNIDROIT pokračovalo MK SR v roku 2019 v riešení odcudzených a nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov z územia SR a podniklo relevantné kroky smerujúce k ich navráteniu v zmysle čoho spolupracovalo naďalej s Národnou ústredňou Interpol v Bratislave.

Problematika zaistenia ochrany života a zdravia bola integrálnou súčasťou obsahu **výchovy a vzdelávania** detí v materských školách. Prierezová tematika *Ochrana života a zdravia* sa realizuje prostredníctvom predmetov štátnych vzdelávacích programov a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania v základných a stredných školách. V prvom stupni základných škôl sú to didaktické hry, v druhom stupni základných škôl účelové cvičenia a v stredných školách účelové cvičenia a kurz na ochranu života a zdravia. V oblasti kybernetickej bezpečnosti sa žiaci v povinnom vyučovacom predmete informatika v základných školách a stredných školách oboznámili okrem iného s jednotlivými typmi softvérového pirátstva, činnosťou počítačových vírusov, princípmi práce antivírusových programov a demonštráciou ich použitia. V stredných odborných školách sa v študijnom odbore ochrana osobnosti a majetku poskytovalo vzdelávanie a odborná príprava kvalifikovaných odborníkov pre výkon činnosti v bezpečnostnej oblasti v orgánoch verejnej správy a bezpečnostných službách; v experimentálnom overovaní je študijný odbor špecialista informačnej bezpečnosti.

Príprava pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov regionálneho školstva sa poskytovala v oblastiach mediálnej a počítačovej gramotnosti, extrémizmu a informačnej bezpečnosti. V rámci vysokoškolského vzdelávania je zabezpečené vzdelávanie odborníkov v oblasti bezpečnosti v akreditovaných študijných programoch. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) pripravilo návrh štátnych programov výskumu a vývoja pre roky 2020-2024 s výhľadom do roku 2029, ktorý bol schválený Radou vlády SR pre vedu, techniku a inovácie a predložený na rokovanie vlády SR.

V oblasti spoločenských vied sa dostali do popredia bezpečnostné otázky v súvislosti s migráciou a klimatickými zmenami. V rámci programu sa podporoval výskum v oblasti „*Bezpečnosť a riziká: Sociálne a ekonomické (ne)istoty vo vzťahu k spoločenským zmenám*“.

Kľúčovou prioritou bolo zapájanie slovenských výskumníkov do európskych a medzinárodných konzorcií v oblasti výskumu a vývoja a do európskych rámcových programov ako je aj program **Horizont 2020** a programový smer „*Bezpečné spoločnosti-ochrana slobody a bezpečnosti Európy a jej občanov*“, kde prioritou je financovanie aktivít zameraných na ochranu obyvateľstva, spoločnosti a ekonomiky ako aj existujúcej infraštruktúry a politickej stability.

Zameranie projektov je s dôrazom na zvyšovanie odolnosti spoločnosti proti prírodným a antropogénnym katastrofám, boj proti zločinu a terorizmu od nových forenzných nástrojov až po ochranu pred výbušninami, zlepšenie bezpečnosti hraníc, poskytovanie zvýšenej kybernetickej bezpečnosti od bezpečného zdieľania informácií po nové modely a procesy zaistenia informačnej bezpečnosti. Podľa údajov Európskej komisie z novembra 2019 SR dosiahla celkovo 18 účasť v úspešných projektoch v oblasti **ochrany kritickej infraštruktúry a krízového riadenia**.

V roku 2019 bola podpora **vedy, výskumu a vývoja v SR** zabezpečená zo zdrojov MŠVVaŠ SR aj grantovými agentúrami APVV a VEGA.

V súčasnosti sa na Akadémii Policajného zboru v Bratislave realizuje projekt z APVV „*Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívno-právneho hľadiska*“. Výskum je zameraný na dôsledné preskúmanie vykonávania služobných zákrokov príslušníkov PZ s využitím donucovacích prostriedkov, oprávnení a povinností s dôrazom na rešpektovanie zákonnej zásady primeranosti vykonania služobného zákroku. Výskum sa zameriava na definovanie hranice a miery oprávnenosti zásahu zo strany príslušníka PZ do základných práv a slobôd osoby, voči ktorej je služobný zákrok vykonávaný.

V súvislosti s rastúcim trendom **šírenia nepravdivých informácií** (dezinformácií, hoaxov a pod.) a na základe *Akčného plánu digitálnej transformácie SR na roky 2019-2022* bolo významným krokom zriadenie medzirezortnej pracovnej skupiny s cieľom vytvoriť koordinovaný mechanizmus na boj proti dezinformáciám v gescii Kancelárie Bezpečnostnej rady SR.

Popri hrozbách prameniacych z virtuálneho prostredia je potrebné pozornosť naďalej venovať aj konvenčným ohrozeniam **utajovaných skutočností**. Bezpečnostný systém SR aj naďalej závisí od spoľahlivých a preverených ľudí. V priebehu roka 2019 NBÚ ukončil vydaním osvedčenia 4 268 bezpečnostných previerok fyzických osôb a vydaním 28 rozhodnutí pre osoby, ktorým bol prístup k utajovaným skutočnostiam znemožnený. V prípade právnických osôb a podnikateľov vydal NBÚ 109 potvrdení o priemyselnej bezpečnosti a 23 rozhodnutí. Kontrolná činnosť NBÚ bola zameraná na posúdenie komplexnosti aplikovaných ochranných opatrení a ich previazanosti naprieč jednotlivými oblasťami bezpečnosti utajovaných skutočností. Elektronizácia registrov zahraničných utajovaných skutočností a ich on-line prepojenie s registrami orgánov verejnej moci umožňovala bezpečnú a zároveň rýchlejšiu a flexibilnejšiu evidenciu a elektronickú distribúciu utajovaných skutočností.

Na zachovávanie bezpečnosti v **oblasti munície, výbušnín a výbušných predmetov** vrátane ich skladovania alebo prepravy v pôsobnosti MO SR prebiehalo pravidelné preskúšanie munície, výbušnín a výbušných predmetov, ktoré sa nachádzajú v zásobách OS SR. Obvodné banské úrady celkovo vykonali na úseku výbušnín a pyrotechnických výrobkov 125 inšpekcií (v roku 2018 ich bolo vykonaných 131). Prestavuje to o 6 inšpekcií menej, čo je pokles o 4,6 % od predchádzajúceho roka. Zistené boli určité nedostatky v oblasti používania a uskladňovania výbušnín, ku ktorým boli prijaté následne opatrenia. Pri výrobe a skladovaní munícií v organizáciách nepodliehajúcich dozoru MO SR alebo MV SR bolo vykonaných 16 inšpekcií, pričom neboli zistené zásadné nedostatky.

3.4 Ochrana ekonomiky, sociálnej stability a životného prostredia

V rámci spoločnej menovej politiky eurozóny, **Európska centrálna banka** pristúpila v roku 2019 k obnoveniu neštandardných menovo-politických opatrení na dosiahnutie cenovej stability. Nová vlna stimulov pomohla upokojiť situáciu na finančných trhoch aj v reálnej ekonomike. Zároveň však úrokové sadzby výrazne klesli, čo pre finančnú stabilitu prináša viaceré vedľajšie efekty, ktoré majú podobu postupne sa kumulujúcich rizík. **Národná banka Slovenska** v súvislosti s rastúcou zadlženosťou domácností aktívne reagovala sprísnením podmienok poskytovania úverov, tak aby bola zadlženosť v súlade s finančnými možnosťami klienta.

Pre SR je v súčasnosti jedným z najvýznamnejších krokov v **oblasti energetickej bezpečnosti** severo-južné plynárenské prepojenie. Projekt prepojenia SR a Poľska pokračuje v zmysle vzájomných dohôd príslušných prevádzkovateľov. V septembri 2019 sa začala výstavba prepojenia na poľskej strane. Spoločnosť Eustream, a. s. predstavila projekt plynovodu Eastring, ktorý má zabezpečiť fyzické prepojenie krajín Balkánu a likvidných plynárenských uzlov západnej Európe. Bude to znamenať reálnu diverzifikáciu zdrojov pre túto oblasť, ktorá je z pohľadu dodávok plynu najviac zraniteľná. Do projektu sú zapojení prevádzkovatelia z Maďarska, Bulharska a Rumunska.

Koncom roka 2019 sa podarilo dosiahnuť novú **dohodu o tranzite plynu** medzi Ruskou federáciou a Ukrajinou. Zmluva bola uzatvorená na obdobie 5 rokov, s možnosťou jej predĺženia na ďalších 10 a minimálnym prepraveným objemom 225 mld. m³ plynu.

Z dôvodu zvýšenia prevádzkovej bezpečnosti Prenosovej sústavy SR sa pokračovalo v realizácii investičných projektov medzištátneho významu (vedenia 2x400 kV Gabčíkovo – Gönyű (HU) - Veľký Ďur a vedenia 2x400 kV Rimavská Sobota – Sajóivánka (HU)).

V roku 2019 pokračoval trend znižovania spotreby tepla zavedením opatrení energetickej efektívnosti v budovách v súlade s energetickou politikou SR. Zároveň bol v roku 2019 schválený *Integrovaný národný energetický a klimatický plán na obdobie rokov 2021 až 2030*.

Vláda SR schválila v priebehu rokov 2016 – 2019 akčné plány pre 20 okresov, pričom pre prijímateľov regionálneho príspevku vyčlenila 73,35 mil. eur, o ktoré sa môžu uchádzať počas piatich rokov implementácie akčného plánu. Za posledné štyri roky bolo uzatvorených 600 zmlúv o poskytnutí regionálneho príspevku v celkovej hodnote viac ako 40,2 mil. eur.

V rámci kontrolnej činnosti v roku 2019 vydal **Úrad jadrového dozoru SR** (ďalej len „ÚJD SR“) spolu 484 rozhodnutí a vykonal 203 inšpekcií. Boli zaevidované 3 prevádzkové udalosti podliehajúce hláseniu dozornému orgánu na jadrovej elektrárni (ďalej len „JE“) Bohunice V-2 a 12 udalostí na JE Mochovce 1, 2, avšak bez osobitej významnosti z hľadiska jadrovej bezpečnosti.

V roku 2019 pokračovali prevozy vyhoreného jadrového paliva z atómovej elektrárne Bohunice (ďalej len „EBO“) V2 a atómovej elektrárne Mochovce (ďalej len „EMO“) 1, 2 do Medziskladu vyhoreného paliva (ďalej len „MSVP“). Prevádzka MSVP bola vyhodnotená ako spoľahlivá a bezpečná. Pokročili prípravné práce na projekte rozšírenia kapacity pre skladovanie vyhoreného jadrového paliva v novom, tzv. suchom MSVP.

Plány fyzickej ochrany jadrových materiálov a zariadení (EBO a EMO), ako aj jadrových materiálov pri preprave, obsahujú aj opatrenia proti prípadným teroristickým aktivitám, ktoré vychádzajú z projektového ohrozenia. Prevádzka systémov fyzickej ochrany EBO a EMO, ako aj prevádzka systémov fyzickej ochrany JAVYS, a. s. bola v roku 2019 stabilná bez významných porúch a narušení.

ÚJD SR tiež venuje zvýšenú pozornosť kybernetickým hrozbám v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny „*Určenie hrozby jadrovým zariadením a pre jadrové zariadenia a jadrové materiály v rámci projektového ohrozenia štátu*“. Opatrenia na

zabezpečenie kybernetickej bezpečnosti sú súčasťou EBO a EMO. Okrem toho ÚJD SR venuje pozornosť aj živelným pohromám (najmä snehovým kalamitám, prívalovým dažďom, záplavám (EBO), zosuvom pôdy (EMO), zemetraseniam a s tým súvisiacim seizmickým z odolňovaním JE).

V sledovanom období začali dozorované subjekty v spolupráci s ÚJD SR prípravné činnosti zamerané na inštaláciu účinných protidronových systémov, ktoré budú integrované do existujúcich systémov fyzickej ochrany.

Na základe kontrolnej a hodnotiacej činnosti ÚJD SR konštatuje, že jadrové zariadenia na území SR boli v roku 2019 prevádzkované bezpečne a spoľahlivo, bez závažných udalostí, ktoré by si vyžiadali zásah úradu vo forme príkazu na zníženie výkonu alebo rozhodnutia o odstavení reaktora, resp. elektrárne. Závazky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohovorov sú priebežne plnené.

V roku 2019 sa ÚJD SR zúčastnil dvoch cvičení organizovaných MAAE a tiež cvičenia ECUREX, v rámci ktorého sa testoval systém včasnej výmeny informácií medzi jednotlivými štátmi EÚ. Okrem cvičení prebiehala komunikácia o otázkach cezhraničnej havarijnej pripravenosti najmä na multilaterálnej báze.

V oblasti prípravy a vykonávania **opatrení hospodárskej mobilizácie** bola v roku 2019 vykonaná previerka vyznamenania jej subjektov v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) a iných ústredných orgánov štátnej správy. V rámci špecifického aplikačného programu jednotného informačného systému hospodárskej mobilizácie EPSIS® JISHM (ďalej len „program EPSIS®“) sa postupne realizujú ďalšie inovácie na zabezpečenie ochrany osobných údajov a kybernetickej bezpečnosti. Realizovala sa elektronizácia oslobodzovania od mimoriadnej služby alebo alternatívnej služby a bol implementovaný register adries, register právnických osôb a register fyzických osôb, pričom tieto registre sa budú postupne zapracúvať do potrebných modulov programu EPSIS®.

V oblasti hospodárskej mobilizácie taktiež **okresné úrady** priebežne vykonávali všetky stanovené ciele. V rámci kontrol plnenia úloh preneseného výkonu štátnej správy **u obcí a miest** v oblasti hospodárskej mobilizácie bolo zistené, že tieto nedostatočne vykonávajú ustanovenia zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 179/2011 Z. z.“). V mnohých prípadoch, alebo aj vôbec, nezadávali požadované údaje do programu EPSIS®. Táto skutočnosť bola uvedená v jednotlivých správach o bezpečnosti SR od roku 2015 do súčasnosti, kedy problém naďalej pretrváva. V roku 2018 vznikla na základe bodu B.5. uznesenia vlády SR č. 485 zo dňa 17. 10. 2018 úloha pre MH SR zriadiť pracovnú skupinu, ktorá má identifikovať hlavné problémy a navrhnúť riešenia. Vzniknutá pracovná skupina analyzovala základné problémy, a navrhla ako hlavné riešenie úpravu príslušných ustanovení zákona č. 179/2011 Z. z. a financovanie zamestnancov miest a obcí zabezpečujúcich oblasti hospodárskej mobilizácii a celého systému krízového riadenia. Pracovná skupina ďalej navrhla realizovať intuitívnu komunikáciu s programom EPSIS®. Pracovná skupina tiež identifikovala v niektorých prípadoch problém s kvalitatívne nedostatočným internetovým pripojením miest a obcí. Podrobný odpočet činnosti pracovnej skupiny bude spracovaný na základe opatrenia č. 5 tejto správy.

SR v súčasnosti udržiava **núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov** v súlade s platnou legislatívou. Núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov udržiava Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov na úrovni 92,66 dní priemerného denného čistého dovozu. Celkové núdzové zásoby predstavujú cca 883 tisíc ton, a to 63 % vo forme ropy a 37 % vo forme ropných výrobkov. Aktuálne sa realizuje projekt prepojenia Bratislava-Schwechat, ktorý je sústredený na zvyšujúcu sa bezpečnosť dodávok ropy na SR a diverzifikáciu zdrojov a trás.

Dňa 19. júna 2019 v Bratislave si krajiny V4 precvičili spoločné postupy v prípade potenciálnej ropnej krízy. Cieľom cvičenia bolo pripraviť postupy a varianty spoločného riešenia krajín V4 pre prípad potenciálnych výpadkov v dodávkach ropy a ropných výrobkov.

Správa štátnych hmotných rezerv SR udržiavala v priebehu roka 2019 hmotné rezervy v rozpätí medzi minimálnymi limitmi a orientačnými cieľovými stavmi. Stanovený cieľ v oblasti tvorby a hospodárenia s mobilizačnými rezervami a pohotovostnými zásobami bol v roku 2019 na základe pridelených finančných prostriedkov splnený.

Základný cieľ **sociálnej politiky SR** v roku 2019 bol zameraný na minimalizáciu sociálneho napätia, zmierňovanie sociálnych nerovností, riešenie problematiky marginalizovaných skupín, poskytovanie sociálneho programu pre obyvateľov, ktorý by garantoval udržanie a rozvoj ľudských, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv smerujúcich k dôstojnej životnej úrovni každého človeka, podporu udržania a vytvárania nových pracovných miest a na primerané zvyšovanie minimálnej mzdy.

V SR bolo v roku 2019 v priemere evidovaných 168 tis. uchádzačov o zamestnanie. Ich počet medziročne poklesol o 13 tis. osôb, t.j. o 7,5 %. Miera evidovanej **nezamestnanosti** mala klesajúcu tendenciu a dosiahla úroveň 5,0 %.

V oblasti poskytovania dávok v hmotnej núdzi bolo priemerne mesačne 60 617 príjemcov, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2018 pokles o takmer 16 %.

S cieľom znížiť ekonomické zaťaženie a mieru materiálnej deprivácie z nedostatku jedla bolo distribuovaných 94 152 potravinových balíčkov pre 64 089 príjemcov a 41 354 hygienických balíčkov pre 22 379 príjemcov, čo predstavuje oproti minulému roku nárast o 20 668 príjemcov pri potravinových balíčkoch (47,6 %) a pokles o 3 338 príjemcov pri hygienických balíčkoch (13 %).

K zmierneniu sociálnych nerovností v spoločnosti prispeli aj opatrenia, ktoré sa týkajú zmeny vzorca na výpočet vianočného príspevku pre poberateľov dôchodku podľa zákona č. 592/2006 Z. z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý sa zvýšil na dvojnásobnú úroveň v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Zároveň sa rozšíril okruh poberateľov vianočného príspevku prostredníctvom zvýšenia hranice dôchodkového príjmu.

V súlade s ústavným zákonom bol zavedený maximálny **dôchodkový vek**. Právna úprava určovania dôchodkového veku svojou prehľadnosťou a zrozumiteľnosťou prispieva k zvýšeniu právnej istoty pri určovaní dôchodkového veku.

Prírodné, technické a technologické katastrofy, ktoré okrem veľkých materiálnych škôd prinášajú so sebou straty na ľudských životoch, zanechávajú celoživotné zdravotné postihnutie, pretrvávajúce negatívne duševné stavy postihnutých aj pozostalých a z toho vyplývajúce sociálne problémy, ktoré im sťažujú návrat do bežného života.

Na riešenie takýchto situácií vytvorilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako vrcholový orgán organizácie sociálneho zabezpečenia v krízových stavoch, Centrum sústredeného sociálneho zabezpečenia. V oblasti finančnej podpory bolo predložených 131 návrhov na poskytnutie dotácie na podporu humanitárnej pomoci.

Rezort zdravotníctva zabezpečoval dostupnosť **zdravotnej starostlivosti** pre obyvateľstvo a ozbrojené sily prostredníctvom 59 poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, určených ako subjekty hospodárskej mobilizácie, ktoré vytvárajú rozšírený lôžkový fond o celkovej kapacite 31 000 lôžok v štyroch medicínskych odboroch. Zdravotníctvo vo všetkých krajoch v roku 2019 vykonalo štábny nácvik na činnosť zdravotníctva kraja po vyhlásení núdzového stavu v príčinnej súvislosti s pandemiou chrípky. Štábneho nácviku sa zúčastnilo 59 ústavných lôžkových zariadení a 8 regionálnych úradov verejného zdravotníctva v sídle krajov. Vykonanie nácviku prispelo k zvýšeniu úrovne pripravenosti zdravotníctva na možnú pandémiu chrípky, k aktualizácii plánov opatrení dotknutých zariadení na činnosť v čase pandémie chrípky, k prevereniu systému vzájomnej komunikácie

a vyznamenania rezortu zdravotníctva. V priebehu roku 2019 boli aktualizované plány hromadného príjmu nemocníc, doplnené opatrenia na vykonávanie činnosti po výskyte vysoko nebezpečnej nákazy a opatrenia na poskytovanie starostlivosti osobám postihnutým dôsledkami jadrovej alebo radiačnej udalosti. Záchranná zdravotná služba, v súčinnosti s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a orgánmi na ochranu verejného zdravia, precvičila postupy pri riešení výskytu vysoko nebezpečnej nákazy vo všetkých nemocniciach v sídlach krajov.

Výsledky úradnej kontroly v roku 2019 boli v porovnaní s rokom 2018 z hľadiska **hygieny predaja a bezpečnosti potravín** lepšie v celkovom percente zistených nedostatkov a preto prijaté opatrenia boli účinné.

V súvislosti s riešením problému **afrického moru ošípaných** v SR za rok 2019 boli prijaté rozhodnutia Európskej komisie 2019/1373 a 2019/1805. V roku 2019 bolo v spolupráci s PZ vykonaných počas transportu 12 kontrol. Skontrolovaných bolo 1 143 zásielok, z ktorých 7,78% vykazovali nedostatky. Tieto kontroly sa ukázali ako veľmi účinné pri zadržaní nekvalitného a nebezpečného tovaru už pri jeho dovoze na územie SR. Výsledky ukazujú mierne zlepšenie kvality a bezpečnosti pri dovoze zvierat a potravín rastlinného a živočíšneho pôvodu.

V dôsledku zmeny klímy a nárastu škodlivých činiteľov môže dôjsť k nárastu náhodných **ŕažieb dreva**, ako ochranného opatrenia proti šíreniu biotických škodlivých činiteľov, nárast ochorení zveri a zvierat v dôsledku AMO, vtácej chrípky, besnoty a pod. Nárastom poškodeného a ponechaného dreva v lesoch SR a jeho nespracovanie, najmä ako dôsledok požiadaviek ochrany prírody a krajiny, môže dôjsť k riziku obrovských lesných požiarov a ohrozeniu majetku a života občanov žijúcich najmä na vidieku. Stúpajúci trend v oblasti vyhlasovania lesov so zvýšeným stupňom ochrany môže spôsobiť pokles produkcie drevenej suroviny a jej následný nedostatok pre energetické a stavebné účely.

V rámci *Operačného programu Kvalita životného prostredia* (ďalej len „OP KŽP“) sa v roku 2019 realizoval projekt zameraný na sanáciu environmentálnych záťaží na 19 lokalitách a projekt *Geologický prieskum vybraných pravdepodobných environmentálnych záťaží I.* (55 lokalít) a *II.* (45 lokalít).

V rámci OP KŽP sa v roku 2019 realizoval projekt sanácie svahových deformácií na 7 lokalitách – Brezovička, Ďačov, Kapušany, Ondrašovce, Petrovany, Stránske a Varhaňovce. V súčasnosti prebieha monitorovanie na všetkých lokalitách.

V roku 2019 bol vykonaný odborný technicko-bezpečnostný dohľad (ďalej len „TBD“) nad všetkými **vodnými stavbami** I. a II. kategórie s výnimkou 4 odkalísk (dlhodobá na odkalisku Slovinky a Nižná Slaná, krátkodobá na odkalisku Snina a Rudňany, kde vlastníci nezabezpečujú odborný TBD a realizáciu nápravných opatrení z predchádzajúceho TBD), nad ďalšími 165 priehradami, poldrami a malými vodnými elektrárnami III. a IV. kategórie a nad 19 odkaliskami III. a IV. kategórie. Riziko porúch bolo identifikované na viacerých vodných stavbách, hlavne na technologických zariadeniach. V roku 2019 vznikla havária na už neprevádzkovanom a zrekultivovanom **odkalisku** Dúbrava 02, pri ktorej došlo k porušeniu hrádze a vytečeniu kalu do územia pod vodnou stavbou. Pri havárii nevznikla prielomová vlna.

Na určených 20 vodných stavbách bol vybudovaný autonómny systém varovania a vyznamenania. Potenciálne hrozby pre obyvateľstvo a životné prostredie predstavujú vodné stavby, ktorých stav si vyžaduje sanáciu nepriaznivých javov. V roku 2019 sa realizovala sanácia najväznejších porúch na vodných stavbách VS Hričov, VS Hriňová, VS Lozorno, VS Brezová pod Bradlom, prívodný kanál Mikšová + prívodný kanál Považská Bystrica a na ochranných hrádzach Latorice. Z hľadiska adaptácie SR na zmenu klímy je potrebné počítať s postupným znižovaním množstva vodných zdrojov. Z toho dôvodu sa pripravujú **vodohospodárske stavby**, Vodárenská nádrž Tichý Potok, na zabezpečenie zdroja pitnej

vody pre obyvateľov východného Slovenska a Vodné dielo Slatinka na zlepšovanie prietokov na Hrone, z ktorého je odoberaná voda pre VE Mochovce.

Z pohľadu environmentálneho rizika predstavuje hrozbu 35 uzatvorených **skládok odpadu**, medzi ktorými je aj skládka Vlčie Hory s nebezpečným odpadom v bareloch.

V roku 2019 nebola nahlásená žiadna závažná **priemyselná havária**. V oblasti biologickej bezpečnosti, vykonávali v uzavretých priestoroch používateľa genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov činnosti zaradené do rizikovej triedy 1 až 3. Ohrozenie obyvateľstva a životného prostredia nebolo zaznamenané.

3.5 Zachovávanie kybernetickej bezpečnosti

V roku 2019 sa uskutočnilo neplánované zasadnutie Bezpečnostnej rady SR, ktorého obsahom bola problematika kybernetickej bezpečnosti so zameraním na kybernetické útoky na infraštruktúru MZVEZ SR.

Na rastúcu dynamiku kybernetických hrozieb, sofistikovanosť a flexibilitu útočníkov, SR reagovala zavádzaním vhodných legislatívnych podmienok, budovaním inštitucionálneho rámca, posilňovaním personálnych kapacít, implementáciou najnovších technologických riešení a intenzívnou spoluprácou na vnútroštátnej i medzinárodnej úrovni.

Pokračovali práce na príprave vykonávacích predpisov k zákonu č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti. Legislatívny rámec bol rozšírený o vyhlášku o audite a znalostnom štandarde audítora. Úrad, v súlade s *Akčným plánom realizácie Koncepcie kybernetickej bezpečnosti SR 2015–2020*, zriadil 1. septembra 2019 Národné centrum kybernetickej bezpečnosti SK-CERT.

SK-CERT v roku 2019 zorganizoval aj sériu národných table-top cvičení pre prevádzkovateľov základných služieb a vybrané organizácie verejnej správy. Tiež zverejnil *Návod na oznamovanie zraniteľností*, ktorý slúži ako pomôcka pre bezpečnostných výskumníkov, vývojárov softvéru, výrobcov hardvéru a zariadení, ale aj pre verejnosť.

V minulom roku bola zintenzívnená spolupráca medzi NBÚ, Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby, SIS, Vojenským spravodajstvom MO SR, MZVEZ SR a inými subjektmi. NBÚ jednotlivým subjektom poskytoval metodickú pomoc a konzultácie o praktických problémoch pri implementácii zákonných požiadaviek.

NBÚ 16. decembra 2019 zriadil príspevkovú organizáciu Kompetenčné a certifikačné centrum kybernetickej bezpečnosti. Vznik kompetenčného centra vychádza z návrhu európskeho nariadenia na zriadenie Európskeho centra odvetvových, technologických a výskumných kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a vytvorenie siete národných koordinačných centier. Tematicky vychádza aj z návrhu nariadenia o zriadení programu *Digitálna Európa* a zo *Stratégie digitálnej transformácie* schválenej vládou SR v roku 2019.

SR v roku 2019 spolupracovala so zahraničnými partnermi a medzinárodnými organizáciami najmä Europolom, Interpolom, Cepolom a participovala v EMPACT operačných aktivitách.

Súčasná legislatíva v oblasti kybernetickej bezpečnosti a jej aplikácia priniesla pozitívny trend v oblasti riešenia kybernetických bezpečnostných incidentov, šírenia bezpečnostného povedomia, vydávania znalostných štandardov a šírenia dobrej praxe širokej škále subjektov. Prioritnou témou v nasledujúcom období bude budovanie technických a personálnych spôsobilostí. Takisto veľkou pretrvávajúcou výzvou je budovanie vzdelávacích kapacít od primárneho vzdelávania až po vysoké školstvo.

4 Záver

V roku 2019 vláda SR naďalej naplňala tézy programového vyhlásenia aj v oblasti bezpečnosti a obrany štátu. Prijímala uznesenia k informatívnym, hodnotiacim a koncepčným materiálom zamerané na modernizačné a rozvojové procesy v ozbrojených silách SR, na spoluprácu s ostatnými členmi NATO, EÚ a na účasť zástupcov SR v štruktúrach NATO. Nemenej dôležitými materiálmi boli materiály zamerané na krízový manažment, energetickú bezpečnosť a potláčanie terorizmu.

Bezpečnostná rada SR na svojich zasadnutiach priebežne vyhodnocovala aktuálnu bezpečnostnú situáciu na národnej a medzinárodnej úrovni aj s pomocou podkladov Situačného centra SR.

Vláda SR nadväzne na *Koncepciu boja SR proti hybridným hrozbám* rozhodla o účasti SR v Európskom centre výnimočnosti pre boj proti hybridným hrozbám a vyslala jasný signál, že v žiadnom prípade nepodceňuje prítomnosť a nebezpečnosť hybridných hrozieb v rozličných oblastiach života. Iba v spolupráci s ostatnými partnerskými krajinami, vzájomným zdieľaním skúseností a budovaním vlastnej odolnosti je možné efektívne čeliť hybridným hrozbám.

Zhoršené bezpečnostné prostredie pociťovala SR najmä v dôsledku pretrvávajúcich konfliktov vo východnom a južnom susedstve EÚ. Pre SR je teda nevyhnutné, aby správne identifikovala hrozby a zvolila na ochranu pred nimi optimálnu reakciu a to v kontexte svojho členstva v EÚ a NATO.

Zachovávanie bezpečnosti SR len s použitím vlastných materiálnych a ľudských zdrojov nie je z objektívnych politických, bezpečnostných a kapacitných dôvodov možná. Preto sa SR za potvrdenia svojej proeurópskej a proatlantickej orientácie zúčastňovala mnohých medzinárodných projektov.

Svoju bezpečnosť SR zaisťovala prostredníctvom príslušných orgánov, ktoré sa zameriavali na zdokonaľovanie zabezpečenia obrany štátu, identifikáciu a elimináciu potenciálnych bezpečnostných rizík v oblasti boja proti terorizmu a extrémizmu, nelegálnej migrácie, ochrany ekonomických záujmov a s ňou súvisiaci boj proti kriminalite a organizovanému zločinu a posilňovanie energetickej a kybernetickej bezpečnosti.

Dobrá ekonomická kondícia SR umožňovala dostať nezamestnanosť na rekordne nízku úroveň, následkom čoho sa posilňovala sociálna stabilita krajiny, aj keď ku koncu roka sa objavovali prvé známky recesie. SR nepodceňovala ani vývoj bezpečnosti v oblasti životného prostredia.

Zistenia tejto správy však tiež potvrdzujú naliehavú potrebu vypracovania novej Koncepcie bezpečnostného systému SR (opatrenie na zachovanie bezpečnosti SR uložené v roku 2018), ktorá nahradí koncepčný rámec z roku 2002. Túto potrebu zvyrazňujú aj skúsenosti z riešenia krízovej situácie vyvolanej ochorením COVID-19 a nové Programové vyhlásenie vlády SR.

Pre zachovanie bezpečnosti SR preto v kontexte vyššie uvedeného správa za rok 2019 navrhuje realizovať nasledovné opatrenia.

5 Opatrenia na zachovanie bezpečnosti SR

Opatrenie č. 1:

Zabezpečiť plnohodnotné hlasové a dátové prepojenie medzi základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému za účelom efektívnejšej výmeny informácií pri riešení stavu tiesne a mimoriadnych udalostí.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Termín: 31. 12. 2020

Opatrenie č. 2:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh novej Koncepcie organizácie a rozvoja integrovaného záchranného systému.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Termín: 31. 12. 2021

Opatrenie č. 3:

Vypracovať analýzu odborného zabezpečenia ochrany obyvateľstva pri zbere a vyhodnocovaní vzoriek s podozrením na ohrozenie CBRN látkami na území Slovenskej republiky.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2022

Opatrenie č. 4:

Vybudovať informačný systém riadenia štátu v krízových situáciách nevojenského charakteru.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2022

Opatrenie č. 5:

Predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky informáciu o výsledkoch práce pracovnej skupiny zriadenej na základe úlohy B.5. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 485 zo dňa 17. októbra 2018.

Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: 31. 12. 2021